

LETO XXIII. Štev. 296

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
OSTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

POSVETOVANJE O PERECH NALOGAH SINDIKATOV ZAKLJUČENO

Še več pomoči organom samoupravljanja

Na koncu posvetovanja so sprejeli sklepe o nadaljnji dejavnosti sindikalnih organizacij in vodstev

Beograd, 17. dec. (Tanjug). Na današnjem posvetovanju o pereh nalogah sindikatov je član predsedstva Centralnega sveta ZSJ Marjan Vlada prebral referat o vlogi sindikalnih organizacij v izpolnjevanju zakona o javnih uslužbenih. V razpravo o tem vprašanju je posegel tudi sekretar ZIS Veljko Zeković, ki je zlasti obširno govoril o vlogi sindikatov pri uveljavljanju tega zakona.

Član predsedstva Centralnega sveta ZSJ Ljubomir Mijatović je prebral referat o vlogi sindikalnih organizacij v boju za vzpostavitev socialističnih odnosov v kolektivu. Na koncu posvetovanja so bili sprejeti sklepi o nadaljnji dejavnosti sindikalnih organizacij in vodstev v obravnavanju problemov, o katerih so govorili v dvodnevni razpravi.

V sklepih je med drugim poudarjeno, da bo usmerjanje vse gospodarske politike na nadaljnje naraščanje gospodarske moči naše dežele in nenehno izboljševanje življenjskega standarda pripomoglo k nadaljnji krepitvi in k večjemu uveljavljanju našega delavskega in družbenega samoupravljanja ter komunalnega sistema. Treba je zlasti politično in tudi drugače pomagati pri razvijanju kar največje individualne in kolektivne dejavnosti, usmerjene na povečanje proizvodnje in delovne storilnosti, od česar je konec koncev odvisno uresničanje načrtanih gospodarskih in političnih ciljev, zlasti pa za izboljšanje življenjskega standarda delovnih ljudi.

Zahvale in čestitke ob Dnevu republike

Beograd, 17. dec. (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito se je zahvalil šefom drugih držav in vlad za čestitke, ki so mu jih poslali ob jugoslovanskem narodnem prazniku — Dnevu republike.

Beograd, 17. dec. (Tanjug) — Generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito se je zahvalil CK KP Indonezije za čestitke ob Dnevu republike.

raznih pomanjkljivosti in za nadaljnjo izpolnitev sistema v celoti.

Prav tako je treba v mejah realnih možnosti zagotoviti zgraditev in razširitev kulturnih, zdravstvenih in socialnih naprav, izboljšati krajevni promet, razvijati službe servisov in ostale komunalne službe. Glede stanovanjskega problema je v sklepih med drugim rečeno, da morajo sindikalni sveti vplivati na pravilno uporabo sredstev za stanovanjsko izgradnjo in spodbujati cenejšo, hitrejšo in skromnejšo graditev. Znatna pozornost je v sklepih posvečena novim zakonom s področja delovne in socialne zakonodaje, ki vsiljajo pravice in obveznosti delavcev in uslužbencev s spremenjenim položajem delavskega razreda v sistemu samoupravljanja in s politiko izboljševanja standarda nasploh, kakor tudi s celotnim našim gospodarskim razvojem. Pravilna in nagla uporaba teh zakonov bo v veliki meri odvisna od dejavnosti sindikatov.

Eden izmed sklepov današnjega posvetovanja nalaga Centralnemu svetu in centralnim odborom sindikatov, naj nemudoma ugotovijo vsa delovna mesta, na katerih je treba uvesti beneficirani delovni staž in pripravijo ustrezne predloge za pristojne organe, da bodo čimprej uveljavljeni predpisi o beneficiranju delovne-

Dr. Lindt v Beogradu

Beograd, 17. dec. (Tanjug). Nocoj je prišel v Beograd visoki komisar OZN za begunce dr. Avgust Lindt. V Jugoslaviji bo ostal pet dni in se bo v tem času razgovarjal s predstavniki naše vlade ter obiskal taborišča za madžarske begunce.

Iz diplomatske službe

Beograd, 17. dec. (Tanjug) — Z ukazom predsednika republike je bil za našega veleposlanika na Japonskem imenovan dosedanj poslanik v tej deželi Lazar Latinić.

Z drugim ukazom predsednika republike je bil Vladimir Popović imenovan za našega veleposlanika tudi v DR Vietnamu. Njegov sedež bo v Pekingu.

ga staža novim kategorijam delavcev. Vso pozornost je treba posvetiti upostavitvi posebnih organov, pristojnih za obravnavanje vprašanj delovne in socialne zakonodaje. Sindikati naj pomagajo delavcem in uslužbencem, da bodo poznali svoje pravice in dolžnosti, kakor tudi možnosti za njihovo uresničanje. Skupaj z ostalimi družbenimi in političnimi organizacijami naj seznanijo delavce in uslužbence z velikim družbeno političnim pomenom družbenega plana gospodarskega razvoja, kakor tudi zakonov s področja gospodarstva, dela in socialnega zavarovanja.

DRUGI DAN ATLANTSKE DRŽAVNIŠKE KONFERENCE V PARIZU

Med silo in moralo

Pod pritiskom manjših članic Zveze je včeraj prevladovala misel na nadaljnja razorožitvena pogajanja z Vzhodom in so se zunanji ministri izrekli tudi za konstruktiven odgovor na zadnje Bulganinove pobude

Pariz, 17. dec. (Reuter). V palači Chaillot so se danes dopoldne sestali zunanji ministri 15 dežel, članic Atlantske zveze. Proučili so več vprašanj od razorožitve do sodelovanja na znanstvenem torišču. Njihova naloga je bila, da pripravijo gradivo za drugo sejo predsednikov vlad. Ti so se sestali popoldne. Obe seji sta bili za zaprtimi vrati.

Drugi dan atlantske konference je pokazal, da je vojaška in politična kriza zahodnega bloka napotila večino državnikov k zaključku, da je treba z vzhodnim blokom obnoviti pogajanja za zagotovitev miru. »Bilo bi napačno postaviti konferenco v znamenje tekmovalstva v oboroževanju,« je dejal predsednik belgijske vlade Van Acker. »Vloga Atlantske zveze ne sme biti več izključno vojaškega značaja,« je pripomnil. »Zveza se mora osredotočiti na obravnavanje skupne politike, na akcijo za mednarodno kontrolo nad oboroževanjem z zrelimi in odločnimi pogajanjmi.«

Vključitev razorožitve v dnevni red sestanka atlantskih zunanjih ministrov danes dopoldne je bila prvi odmev tega govora, ki se ni mnogo razlikoval od govora predsednika kanadske vlade Diefenbakerja. Predsednika danske in norveške vlade pa sta bila še odločnejša in sta napovedala, da ne bosta privolila, da bi zgradili na ozemlju njihovih dežel raketna oporišča. Opozorila sta, da je varnost moč doseči samo s pogajanjmi o razorožitvi.

Vtem ko so imeli zunanji ministri v palači Chaillot posebno sejo, na kateri so povzeli včerajšnje govore predsednikov vlad, so ti nadaljevali izmenjavo misli na več zasebnih sestankih. Na njih so obravnavali mnogo problemov. Sestanki so se začeli s srečanjem predsednika Eisenhowerja s predsednikom italijanske vlade Zolijem. Potem so prišli k Eisenhowerju po vrsti kancelar Adenauer, Harold Macmillan in Felix Gail-

Predsednik Tito je 15. decembra sprejel na Brionih kapetana bojne broda G. S. M. Nanda, poveljnika indijske križarke »Majors«, ki je bil na obisku pri Jugoslovanski vojni mornarici

lard. Eisenhower je potem odšel v poveljstvo Atlantske zveze. Istočasno se je Adenauer sestel z Macmillanom, Zoli je govoril s Karamanlisom, Van Acker pa s predsednikom danske in norveške vlade Hansenom in Gerhard- senom.

Sinočnji poziv nizozemskega ministrskega predsednika na obrambo njenih kolonialnih pozicij je bil pravzaprav še en sporni problem več med tistimi, ki so vplivali na razcepjenost v atlantskih vrstah glede nadaljnjih pogajanj z Vzhodom.

Pa tudi zagovorniki politične solidarnosti kot pogoja za pogajanja med Vzhodom in Zahodom niso složni. Vse razlike med njimi so se pokazale davi, ko so zunanji ministri skušali pripraviti za predsednike vlad priporočila o bistvenih problemih.

Popoldne ob 16 so se znova sestali predsedniki vlad. V središču razprav so bili najnovejši predlogi, izraženi v zadnjih posla-

nica predsednika sovjetske vlade Bulganina. Zunanji ministri so bili dopoldne soglasni v tem, da bi bilo treba pogajanja o razorožitvi s Sovjetsko zvezo nadaljevati in da bi bilo pozitivno in konstruktivno gledišče o Bulganinovem predlogu za razgovore med Vzhodom in Zahodom zaželeno. Glede odgovora na Bulganinovi poslanici so izrazili mnenje, da bi skupni odgovor Atlantske zveze ne bil ne zaželen, ne praktičen.

Señi vlad so se danes sporazumeli, da mora Zahod podvzeti nove napore v razgovorih o razorožitvi s Sovjetsko zvezo. Resolucijo o tem vprašanju bodo izdelali zunanji ministri Britanije, Francije, Belgije in Kanade in jo bodo jutri predložili šefom vlad v odobritev. Koordinirali so tudi gledišča o vrsti drugih političnih vprašanj, vključno vprašanja združitve Nemčije, Bliznjega vzhoda, Afrike, pisem premiera Bulganina in odnose med NATO in drugimi prozahodnimi vojaškimi zvezami.

Razprava na današnjih sestankih v Parizu je bila usmerjena na politična vprašanja. Vojaške zadeve bodo obravnavali jutri dopoldne na sestanku zunanjih in obrambnih ministrov.

Arabski odpor

proti ameriškim jedrskim in raketnim oporiščem na Bliznjem vzhodu

London, 17. dec. (AFP). — Libanonski zunanji minister Charles Malik je sinoči novinarjem v Bejrutu izjavil, da je predsednik Libanonske republike nedavno zahteval od predsednika ZDA, naj nobenih važnih vprašanj glede Bliznjega vzhoda ali kakega dela tega področja ne obravnavajo na

pariški konferenci Atlantske zveze, dokler ne bodo končana obsežna posvetovanja in doseženi sporazum z vsemi zainteresiranimi deželami. To zahtevo je izrazil v osebni poslanici, ki jo je Kamil Samun v začetku decembra poslal predsedniku ZDA.

Libanonski zunanji minister je tudi sporočil, da je predsednik Eisenhower pred dvema dnevnoma odgovoril na to poslanico in sporočil, da ZDA ne bodo sprejele nikakršnega sklepa, ki bi kakorkoli škodoval življenjskim koristim kake druge dežele, ne da bi se poprej temeljito posvetovale s tisto deželo. ZDA nameravajo na konferenci Atlantske zveze zahtevati, naj sprejme kak do končni sklep o Bliznjem vzhodu.

V tej zvezi je državni minister v Foreign Officeu David Armsby Gore v pismenem odgovoru na neko Interpelacijo v Spodnjem domu sporočil, da britanska vlada ni razpravljala s predstavniki ZDA o možnosti dobav atomskega orožja deželam na Bliznjem vzhodu.

Sirski državni minister za informacije Saleh Akil pa je davi še posebej izjavil, da bi razmestitev ameriških raketnih oporišč v nekaterih arabskih deželah pomenila veliko nevarnost za te in ostale arabske dežele. To nevarnost je treba odvrniti. V danem primeru je treba to vprašanje postaviti v OZN. Arabske dežele nimajo nobenega interesa, da bi posegle v morebitni spor med Vzhodom in Zahodom. »Mi smo se odločili za pozitivno nevtralnost in prepričani smo, da druge arabske dežele ne bodo dovolile, da bi njihovo ozemlje izkoristili za odskočno desko za agresijo.«

Včeraj je egiptski veleposlanik gosp. Hussein Ruždi prišel v Ljubljano na poslovilni obisk. Po štirih letih službovanja v Beogradu zapuša našo državo. V dopoldanskih urah je bil pri predsedniku Izvršnega sveta tovarišu Borisu Kraigherju. — Na OLO Ljubljana je potem sprejel podpredsednik občinskega ljudskega odbora inž. Ivo Klemenčič, ker je predsednik odsoten. Ob 13. uri je bil veleposlanik pri tovarišu Mihi Marinku, ki je gosta pridržal na kosilu. Na sliki veleposlanik Ruždi s sekretarjem veleposlaništva pred palačo Izvršnega sveta

DELO ODBOROV ZA GOSPODARSTVO OBEH DOMOV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Nadaljnji vzpon gospodarstva v celoti

Zvezni družbeni plan je obrazložil predstavnik ZIS Mijalko Todorović

Beograd, 17. dec. (Tanjug). Danes popoldne je bila skupna seja odborov za gospodarstvo Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, na kateri je predstavnik ZIS Mijalko Todorović obrazložil zvezni družbeni plan za leto 1958, ki ustreza glavnim postavkam in ciljem, določenim v petletnem planu, ter gospodarskim uspehom, doseženim v letošnjem letu.

Todorović je rekel, da so na podlagi znatnega povečanja industrijske proizvodnje narasle tudi ostale oblike družbene potrošnje, ki so vplivale na življenjski standard prebivalcev in na razvoj naših družbenih odnosov. Narasle so zlasti investicije za stanovanjsko izgradnjo, in sicer za kakih 50%. Skupna osebna potrošnja in življenjski standard sta narasla povprečno za 11,5% na prebivalca. Sprito takšnega ugodnega razvoja našega gospodarstva je v zveznem družbenem planu za leto 1958 določena naloga nadaljnjega vzpona in stabilizacije gospodarstva v celoti in hitrejšega zmanjševanja primanjkljaja v plačilni bilanci, kar je ena njegovih glavnih nalog. Plan predvideva povečanje osebne potrošnje za kakih 8%. Investicije bodo ostale v

glavnem na letošnji ravni. Prihodnje leto bomo začeli graditi največja industrijska podjetja, kar jih predvideva petletni plan, in sicer elektrarne, velike tovarne kemijske industrije, tovarno dušičnih gnojil, superfosfatov itd. Letos smo dosegli ustrezne gospodarske in politične cilje v izboljšanju življenjskega standarda, v krepitvi komunalnega sistema in delavskega samoupravljanja ter v

krepitvi celotnega sistema naše socialistične demokracije.

Na koncu je Mijalko Todorović govoril o stanovanjskem skladu in poudaril, da bomo prihodnje leto prispevali vanj 8 do 10% več kakor letos. Letos smo porabili 63 milijard iz stanovanjskih investicij, prihodnje leto pa bomo porabili kakih 69 milijard. Prihodnje leto bo moralo biti prelomno v tem oziru, da se bo naše gospodarstvo usposobilo za hitrejšo in učinkovitejšo graditev stanovanj.

Po pojasnitvi Mijalka Todorovića sta začela odbora na ločenih sejah načelno debato o osnutku zveznega družbenega plana za leto 1958.

IZ ODBOROV ZA PRORACUN ZVEZNE SKUPŠČINE

Za 118 milijard večji

zvezni proračun za leto 1958

Beograd, 17. dec. (Tanjug). — Odbora za proračun obeh domov Zvezne ljudske skupščine sta začela danes na skupni seji obravnavati osnutek zveznega proračuna za leto 1958. Obrazložil ga je član ZIS Avdo Humo. Kratko je govoril o značilnostih proračunskih potrošnje v letošnjem letu in o proračunski politiki v prihodnjem letu.

Zvezni proračun za leto 1958 znaša po osnutku 335.089.000.000 dinarjev in je v primerjavi s proračunom v letošnjem letu večji za dobrih 118 milijard. V proračun so bila prvokrat vključena sredstva iz skladov za pospeše-

vanje gospodarskih panog. Nadaljnja značilnost novega proračuna je zmanjšanje izdatkov za državno upravo za 1,2 milijarde.

Osnutek proračuna za leto 1958 predvideva dohodke iz gospodarstva v znesku nad 324,5 milijarde, dohodke od prebivalstva nad 4,5 milijard, dohodke zveznih organov in ustanov nad 2 milijardi itd. Izdatki zveznih organov in ustanov znašajo nad 15,8 milijard, invalidski prejemki vojaških vojn invalidov nad 11,3, nepredvidene investicije nad 4,7, izdatki narodne obrambe 178,5 izdatki iz obveznosti države nad 13,9 milijard itd.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 18. decembra 1957

Pričeto oblačno vreme, na Primorskem delno oblačno, še burja. Temperature ponoči med -4 in 0, v Primorju 4, dneve med 1 in 4, v Primorju 7 Celzija. Področje visokega zračnega pritiska se je iznad srednje Evrope pomaknilo nad Rusijo, južna Evropa je še vedno pod vplivom hladnih in vlažnih sredozemskih zračnih mas. Nove frontalne motnje so dosegle Irsko, vendar se bodo počasi pomaknile proti vzhodu. Snežne razmere: Ribniška koča 15, Kravcevec 20, Triglav - Kredarica 76, Komna 30 cm.

NEKATERE PODROBNOSTI IZ OSNUTKA ZVEZNEGA DRUŽBENEGA PLANA ZA PRIHODNJE LETO

POVEČANJE PROIZVODNJE, NARODNEGA DOHODKA IN INVESTICIJ V KMETIJSTVU

Zboljšanje osebnega standarda prebivalstva — ena glavnih nalog gospodarske politike

Beograd, 17. dec. (Tanjug) — Osnutek držbenega plana za leto 1958, ki ga obravnavajo v odborih za gospodarstvo obeh domov Zvezne ljudske skupščine, predvideva prihodnje leto povečanje proizvodnje in narodnega dohodka, kakor tudi delovne storilnosti v vsem gospodarstvu. Povečanje proizvodnje naj bi porabili za enakomernije gibanje izvoza in uvoza, da bi se prihodnje leto znatneje zmanjšal tekoči primanjkljaj v plačilni bilanci.

Po osnutku plana bo povečanje osebne potrošnje in zboljšanje osebnega standarda prebivalstva ena glavnih nalog gospodarske politike. Povečanje osebne potrošnje je predvideno v skladu s povečanjem delovne storilnosti, zagotovljeno pa bo s povečanjem domače proizvodnje in dodatnim uvozom potrošnih dobrin.

Normalnejše gibanje negospodarskih izdatkov

Posebna pozornost je posvečena v držbenem planu investicijski politiki in investicijski dejavnosti. Prihodnje leto bomo začeli graditi več novih velikih industrijskih podjetij. Značilno je tudi znatno povečanje investicij za razvoj kmetijske proizvodnje. Večje bodo tudi investicije v prometu, gradbeništvu in trgovini. Osebnost investicij, ki jih financiramo iz domačih sredstev, bo ostal na ravni letošnjega leta. Za financiranje investicij v nerazviti področjih, predvsem v Makedoniji in na Kosmetu, je predvideno znatno povečanje sredstev iz splošnih držbenih skladov, da bi pospešili gospodarski razvoj teh področij. Izdatki za splošne družbene potrebe bodo približno enaki kakor letos.

Za ohranitev gospodarske stabilnosti, zboljšanje stanja plačilne bilance in zboljšanje življenjskega standarda prebivalstva predvideva osnutek držbenega plana za leto 1958 ukrepe za bolj normalno gibanje negospodarskih izdatkov in ukrepe, s katerimi bi uredil porabo investicijskih sredstev v skladu z uveljavljenimi predpisi, s katerimi sta urejena zbiranje in poraba teh sredstev.

Osnutek plana predvideva, da bosta znašala družbeni bruto proizvod in narodni dohodek prihodnje leto 4227,7 milijard ali za 279,9 milijard več kakor letos,

narodni dohodek pa naj bi znašal 1.860,5 ali 68,3 milijarde več kakor letos. Računano na prebivalca naj bi se narodni dohodek povečal prihodnje leto za 2 %, glede na letošnje povečanje števila prebivalstva pa za 1,8 %.

Za osebno potrošnjo 1060,5 milijard investicij

Za prihodnje leto je predvideno povečanje proizvodnje proizvodnih sredstev za 17 % v primerjavi z letošnjim letom, in sicer sredstev za delo za 9,5 %, predmetov dela pa za 7,5 %. Proizvodnja potrošnih namenjenih sredstev naj bi se povečala v primerjavi z letošnjim letom za 6 %. Takšno povečanje naj bi z uporabo neporabljenih sredstev iz letošnjega leta ustvarilo potrebno materialno podlago za predvideno menjavo s tujino ter za predvideno razdelitev in potrošnjo v letu 1958. Po panogah računamo z največjim povečanjem vredno-

Kako bomo porabili investicije v kmetijstvu

Za razvoj kmetijske proizvodnje bo zlasti važno povečanje investicij v kmetijstvo prek kmetijskih zadrug, velikih gospodarstev, vodnih skupnosti in drugih kmetijskih organizacij. Osnutek plana predvideva nadaljnje uspo-

sti bruto proizvodnje v industriji, in sicer od 2054,6 milijard v letošnjem na 2.287,7 milijard v prihodnjem letu ali za 11,3 %. Odstotno povečanje vrednosti bruto proizvodnje v gradbeništvu naj bi znašalo 8,5, v prometu 9, v trgovini in gostinstvu in turizmu 9,3, v obrti 7,8, v gozdarstvu 1,9, vtem ko računamo v kmetijstvu z bruto proizvodnjo, katere vrednost bi bila za 7,3 % večja od letošnje. S takšnim povečanjem bi zagotovili materialno sestavo proizvodnje, potrebne za izpolnitev nalog in uresničenje ciljev plana za leto 1958. V razdelitvi vseh razpoložljivih sredstev za leto 1958 je predvideno med drugim za celotne gospodarske investicije 568,7 milijard, za osebno potrošnjo 1.060,5 milijard, za družbeni standard pa 174,4 milijard. Akumulacija naj bi znašala prihodnje leto 393,2 milijard ali 21,1 % glede na narodni dohodek.

V letu 1958 so predvidene spremembe v povečanju ter odnosnih osnovnih in obratnih proizvodnih skladov. Vsi skladi v gospodarstvu naj bi znašali ob koncu prihodnjega leta 5.810 milijard, vtem ko znašajo ob koncu letošnjega leta 5.593 milijard. Osnovni skladi naj bi se povečali od 4.221 na 4.481 milijard, obratni skladi pa od 1.174 na 1.329 milijard. Odstotno naj bi se osnovni skladi povečali v primerjavi z letošnjim letom za 6,2 %, obratni pa za 13,2 %. Naglo naraščanje obratnih in osnovnih skladov naj bi zagotovilo boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti v prihodnjem letu.

sabljanje zadrug in razširitev kooperacije z individualnimi proizvajalci ter širšo uporabo sodobnih tehnoloških postopkov za povečanje proizvodnje, kakor tudi za modernizacijo proizvodnje za večje donose in večjo rentabilnost poslovanja.

Bruto investicije v kmetijstvo iz držbenih sredstev bodo znašale prihodnje leto 60 milijard ali za 54 % več kakor letos. Če bo možna realizacija, se bodo investicije v kmetijstvo povečale od 70 milijard z uporabo držbenih rezerv in neporabljenih sredstev, namenjenih drugim gospodarskim panogam. Za leto 1958 predvidena sredstva bomo porabili za nakup opreme za melioracijska dela, za zgraditev gospodarskih objektov in objektov za predelavo, za povečanje števila glav goveje živine in za nove nasade.

Iz splošnega investicijskega sklada bomo porabili za investicije v kmetijstvu 27 milijard. Iz tega sklada bomo predvsem zagotovili sredstva za nadaljevanje že začelih del s posojili, ki smo jih dobili prejšnjega leta, dalje za namembne investicije v Vojvodini, na Kosmetu in v Makedoniji ter za posojila zadrugam, da bi uresničile kooperacijo. Razen tega so predvidena iz sredstev tega sklada posojila velikim gospodarstvom ter posojila za pospeševanje živinoreje in ribištva, za zgraditev delavnic za popravila, za nakup mehanizacije in za financiranje novih melioracij.

Osnutek držbenega plana predvideva večje investicije v kmetijstvu iz republiških in kra-

jevskih skladov, iz skladov lastnih sredstev kmetijskih organizacij in iz amortizacijskih skladov. Te investicije bodo znašale prihodnje leto 33 milijard, letos pa so znašale 20 milijard. Takšno povečanje bi dosegli s preusmeritvijo uporabe sredstev krajevnih investicijskih in lastnih skladov kmetijskih organizacij z večjo porabo na področju kmetijstva. Sredstva

Prihodnje leto že kakih 23.000 traktorjev

Za pospeševanje kmetijstva iz proračunskih skladov je predvidenih kakih 6 milijard, torej približno toliko, kolikor smo dali iz teh skladov letos. Ta sredstva bomo porabili predvsem za nadaljnje zboljšanje dela in izgradnjo objektov kmetijskih služb, za izboljšanje in izpopolnitev kadrover za organiziranje akcij in ukrepov v kmetijstvu. Z zveznim proračunom je predvidenih 1,8 milijarde, ki jih bomo porabili po posebej sestavljenem programu. Osnutek držbenega plana predvideva povečanje domače proizvodnje in nadaljnji uvoz velikih kmetijskih strojev, umetnih gnojil ter sredstev za zaščito rastlin in živine. Za prihodnje leto so že zagotovljene zadostne količine dobrega semena, nekaj semen in plemenke živine pa bomo tudi uvozili.

Kmetijstvo bo dobilo prihodnje leto iz domačih proizvodnih in uvoza kakih 7.000 traktorjev z ustreznimi števili prikolic in iz domačih proizvodnje kakih 440 kombajnov. Tako bo imelo naše kmetijstvo prihodnje leto na razpolago kakih 23.000 traktorjev ali približno 55 % za leto 1961 predvidenega traktorskega parka.

Potrošnja umetnih gnojil se bo povečala od 960.000 ton v letošnjem na 1.400.000 ton v prihodnjem letu. Tako se bo potrošnja umetnih gnojil na hektar orne zemlje povečala od 94 kilogramov v letošnjem na 137 kilogramov v prihodnjem letu. Osnutek držbenega plana predvideva za prihodnje leto uvoz reprodukcijskih

skladov, iz skladov lastnih sredstev kmetijskih organizacij in iz amortizacijskih skladov. Te investicije bodo znašale prihodnje leto 33 milijard, letos pa so znašale 20 milijard. Takšno povečanje bi dosegli s preusmeritvijo uporabe sredstev krajevnih investicijskih in lastnih skladov kmetijskih organizacij z večjo porabo na področju kmetijstva. Sredstva

skladov, iz skladov lastnih sredstev kmetijskih organizacij in iz amortizacijskih skladov. Te investicije bodo znašale prihodnje leto 33 milijard, letos pa so znašale 20 milijard. Takšno povečanje bi dosegli s preusmeritvijo uporabe sredstev krajevnih investicijskih in lastnih skladov kmetijskih organizacij z večjo porabo na področju kmetijstva. Sredstva

Na podlagi dosedanjih in predvidenih investicij ter izkušenj v modernizaciji proizvodnje kmetijskih strokovnjaki računajo, da bo vrednost kmetijske proizvodnje v prihodnjem letu ob kolikaj ugodnem vremenu za kakih 23 % večja, kakor je bila v letih od 1951 do 1955. Najbolj se bo povečalo število goveje živine,

Posebna pozornost pogozdovanju

Za pogozditev in obnovno gozdom bomo zagotovili prihodnje leto najmanj enak obseg del kakor lani in letos. Posebno pozornost bomo posvetili nadaljnji pogozditvi goličav, melioraciji pušč in uničenih gozdov, kakor tudi negi, zaščiti in zboljšanju ohranjenih gozdov. Naša posebna skrb bo veljala tudi obnovi topolov in vrbovih gozdov, presaditvi topolov v ravninske gozdove ter jelkovim, smrekovim in bukovim gozdom. Za nadaljnje zboljšanje tehničnih pogojev za gozdno gospodarstvo bomo prihodnje leto nadaljevali graditve gozdnih cest in ozkotirnih železnic. Posebno pozornost bomo posvetili nedostopnim gozdom in dograditvi prometnih zvez v težko dostopnih gozdovih.

PREDSEDSTVO STALNE KONFERENCE MEST K OSNUTKU ZVEZNEGA DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1958

Omejitev lokalnih sredstev naj bi ublažili

Ukinili naj bi predvideno omejitev sredstev iz skladov stanovanjske izgradnje

Beograd, 17. dec. (Tanjug) — Predsedstvo Stalne konference mest je obravnavalo nekatere dele osnutka zveznega držbenega plana za leto 1958, zlasti še način uporabe sredstev iz lokalnih skladov.

V razpravi so poudarili pozitivni vpliv lokalnih skladov na razvoj lokalnega gospodarstva in na gospodarsko politiko ljudskih odborov. Ustanovitev teh skladov je znatno prispevala k temu, da se je v lokalni skupnosti razvila pobuda, da ljudski odbori uspešneje gospodarijo in da odkrivajo možnosti za zboljšanje lokalnega gospodarstva.

S tega vidika odobrava predsedstvo Stalne konference mest smotre, izražene v predvidenih ukrepih. Predsedstvo v celoti sprejema predlog, naj bi sredstva lokalnih investicijskih skladov formirali na podlagi že v prejšnjem letu doseženih dohodkov. Vendar je bila izražena bojazan, da bi nagel prehod na omejitve

lokalnih sredstev, ki ga predvideva osnutek plana za leto 1958, utegnil privedi do hušjih motenj v gospodarski politiki ljudskih odborov, ker so namreč ti že računali na sredstva investicijskih skladov in na podlagi teh sredstev določili svojo perspektivno politiko. Predlagane omejitve bi utegnile nekatere ljudski odbore celo onemogočiti nadaljevanje že načelih del, kar bi nedvomno neugodno vplivalo na normalno življenje nekaterih komun.

Predsedstvo Stalne konference meni, da bi bilo treba te omejitve ublažiti, ker to osnutek držbenega plana omogoča. Zvezni izvršni svet namreč lahko med letom dovoli do 20 odstotno uporabo

sredstev investicijskih skladov (predvidenih za tekoče leto). Zato predsedstvo sodi, da bi v držbenem planu lahko določili, da bi investicijske sklade ljudskih odborov do odobritve zaključnih računov gospodarskih organizacij blokirali 80, ne pa 100-odstotno.

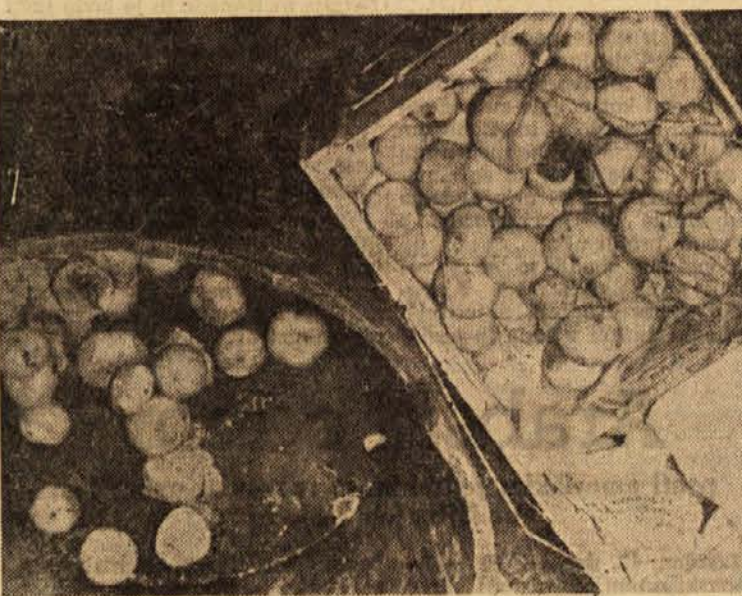
Predsedstvo Stalne konference ponovno poudarja prejšnjo zahtevo, naj bi ukinili predvideno omejitev sredstev iz skladov za kreditiranje stanovanjske izgradnje, ki bi v prihodnjem letu znašala 25 %. Letos je bilo iz skladov za stanovanjsko izgradnjo ljudskih odborov blokiranih 10 %, kar pomeni, da bi lahko iz lokalnih skladov za stanovanjsko izgradnjo prihodnje leto uporabili 85 % sredstev.

Svoje predloge bo predsedstvo Stalne konference mest poslalo Zveznemu izvršnemu svetu.

Spet grizljaj slabega okusa

V vagoni pošiljki pomaranč kar za 600.000 din gnilih

Predvečeršnjim, t. j. 16. decembra, nih podjetji sprejeti, kar ji pošljejo. Zato je sedaj podjetje »Sadje-zelenjava« prisiljeno pogoltniti tudi ta, gnili

čilo podjetje »Sadje-zelenjava« iz Ljubljane. Kar je res, je res, pošiljka je prišla, v pohvalo železnici, izredno hitro, že v štirih dneh. Zal pa se železnici ni mudilo pri razovarjanju, pa čeprav je šlo za hitro povrnljivo blago. Predstavniki »Sadje-zelenjava« so takoj ob prihodu pošiljke ugotovili, da je že precejšen odstotek mandarin gnilih. Zato so skušali pri železnici doseči, da bi vagon takoj raztovorili, vendar niso uspeli. Mandarine so začeli raztovorjati šele večeraj.

ZACEL SE JE ZACARANI KROG

Imeli so kaj videti. Zato je podjetje »Sadje-zelenjava« takoj reklamiralo dobavitelju, uvoznemu podjetju »Gradinar« iz Skopja. V svoji pritožbi so tudi vprašali, kako je možno, da se je na tako kratki poti pokvarilo toliko mandarin. »Gradinar« je odgovoril, da za kakovost odgovarja »Jugospeksija«, ki je blago prevzela. Organi »Jugospeksije« v Ljubljani pa na prošnjo podjetja »Sadje-zelenjava« niso hoteli ponovno pregledati pošiljke in dati pismenega potrdila o kakovosti.

Podjetje »Sadje-zelenjava« je nato poklicalo na pomoč arbitražnega izvedenca, sanitarnega inšpektorja, poiskalo tudi strokovnjaka, ki bo ugotovilo, če je možno, da se blago tako naglo pokvari, skratka, vse kaže, da bo zadeva imela svoj epilog pred sodiščem.

30 % gnilobe

Ce bi podjetje »Sadje-zelenjava« poslalo blago nazaj, bi vse segnilo, sploh pa je po naših notranjgovinskih pravilih blago dolžno prevzeti. Tako sedaj delajo s polno paro, da bi rešili, kar se rešiti da. Prebrati 10.000 kilogramov mandarin, ni tako preprosto. V nekaterih zabojih je po 60, 80, v nekaterih pa tudi po 100 do 108 gnilih sadežev. So pa tudi zaboji, v katerih je že pravca gošča.

Drugeče bi bilo, če bi bilo več uvoznih podjetij, ki bi temeljito skrbela za to, kakšno blago uvažajo, in če bi sklepala s tujimi dobavitelji take pogodbe, ki bi zagotavljale ali kvaliteto blaga ali možnost vračanja. Naša ngrnata trgovina mora sedaj od uvozo-

grizljaj, ki ga je nabavil »Gradinar«. Še najbolj neprijetni pa bo okus tega grizljaja za potrošnika: le-ta bo namreč moral vse plačati.

Delovni čas delavcev znaša po zakonu o delovnem razmerju 8 ur dnevno oziroma 48 ur tedensko. Razen v primerih, ki so izrecno predvideni v tem zakonu, lahko podjetje s svojimi pravili določi za en dan ali več dni v tednu delovni čas izpod 8 ur. V ostalih dneh tedna pa bo delovni čas po primeru delovni čas nad 8 ur, a ne nad 9 ur dnevno in v vsakem primeru skupaj 48 ur tedensko. Zakon o delovnem razmerju pooblašča ZIS, da izda predpise o tem, katere gospodarske organizacije določenih dejavnosti lahko uvedejo 43-urni delovni teden.

Podjetje lahko s svojimi pravili določi redni delovni čas v gradbeništvu, kmetijstvu, gozdarstvu in pomorstvu, kakor tudi v drugih gospodarskih dejavnostih in gospodarskih organizacijah sezonskega značaja dela nad 8 ur dnevno oziroma nad 48 ur tedensko, toda s pogojem, da povprečno število ur v letu ne preseže 8 ur dnevno. Delovni čas v teh gospodarskih organizacijah ne sme znašati nad 10 ur dnevno.

SKRAJŠAN DELOVNI ČAS PRI NAPORNEM IN ZDRAVJU ŠKODLJIVEM DELU

Gospodarske organizacije lahko odrede delo v izmenah z rednim delovnim časom nad 8 ur samo na posameznih delovnih mestih, na katerih narava in organizacija posla zahtevata takšno delo.

Na poslih, ki so zlasti naporni ali zdravju delavcev škodljivi, se redni delovni čas skrajša v sorazmerju z napornostjo oziroma škodljivostjo poslov. Zvezni izvršni svet s posebnimi predpisi ugotovi delovna mesta, na katerih se uvede skrajšan delovni čas. Važno je, da je delo s skrajšanim delovnim časom izenačeno z 8-urnim delom glede vseh pravic, za katerih pridobitev je podlaga ali pogoj delovnega razmerja.

V primeru nesreče, ki se pripeti ali ki neposredno grozi, so delavci dolžni delati v podjetju tudi po zaključnem delovnem času, toda samo toliko, kolikor je nujno potrebno za rešitev človeških življenj ali za zavarovanje gospodarske organizacije pred škodo. Pri podzemskih delih velja za začetek dela trenutek, ko stopi delavec

iz kabine dvigala, za zaključek dela pa, ko se delavec vrne iz jaska.

DODATEK ZA NOČNO DELO — ZA 12,5 ODSOT. VEČJI

Nočno delo se lahko uvede samo v upravičenih primerih. O tem odloča delavski svet podjetja v skladu z veljavnimi predpisi. Za nočno delo velja delo, opravljeno med 22. in 5. uro naslednjega dela. V kmetijskih organizacijah velja za nočno delo, opravljeno med 22. in 14. uro naslednjega dne.

Delavci, ki bi jim nočno delo po mnenju zdravnikov zdravstvene službe poslabšalo zdravje, je takšno delo prepovedano. Inšpektor dela lahko omeji ali docela prepove nočno delo v tistih podjetjih, kjer niso zagotovljeni potrebni pogoji za normalno nočno delo. Za vsako uro nočnega dela se osebni dohodek delavcev obračuna po tarifni postavki, zvišani za 12,5 %.

Vsa delo, opravljeno preko rednega delovnega časa v enem delovnem dnevu, velja za čezurno delo, razen če je delavec ostal v podjetju, da dela čezurno v primeru nesreče, ki se je pripetila ali ki neposredno grozi. Čezurno delo je prepovedano razen v izjemnih primerih in za vsako uro čezurnega dela se osebni dohodek delavcev obračuna po tarifni postavki, zvišani za 80 %.

Izjemoma je čezurno delo dovoljeno pri poslih, ki jih je treba po njihovi naravi opraviti nepretrgoma, pa ni moč v naprej vedeti, kako dolgo delo trajali, v primeru nujne potrebe, da se ne bi surovine ali gradivo pokvarilo, v primerih sezonskega dela, na montažnih ali podobnih delih, za katera je potrebna specializirana delov-

NOVI ZAKONSKI PREDPISI

Nadurno in nočno delo

Iz zakona o delovnem razmerju

na sila in kadar je s predpisom izrecno predvideno, da se posamezni posli opravijo v določenem roku.

Pri delu s skrajšanim delovnim časom je čezurno delo prepovedano. Čezurno delo sme trajati največ 8 ur tedensko. Izjemoma lahko traja čezurno delo delavcev, zaposlenih v kmetijstvu, gradbeništvu, pomorstvu, na montažnih delih, kakor tudi v podjetjih za snemanje filmov ter organizacijah za tehnično izdelavo in obdelavo filmov tudi dlje, toda ne nad 12 ur tedensko.

NA KATERIH POSLIH JE ŽENSKAM PREPOVEDANO DELO

Zakon določa mnogo poslov, na katerih je ženski zaposlen v korist njenega zdravja in zaščite materinstva prepovedano. Prepovedano je zlasti neposredno delo žensk z živim srebrm ali svincem ter s težkimi spojinami, industrijsko barvanje s svinčevim belilom, svinčevim sulfatom, delo v kesonih in topilnicah, delo pri visokih, rudniških, Siemens-Martinovih, električnih in drugih pečeh za topitev kovin, čiščenje kanalov, izpiranje jam s fekalijami in podobno.

Za posebno naporne fizične posle, na katerih je ženskam prepovedano delo, veljajo podzemeljska dela v rudnikih, globoko kopanje in globlinsko vrtnanje, neposredno valjanje kovin v valjarnah, delo na kakršnih koli pnevmatičnih ročnih strojih, stalno prenašanje in vžigovanje težkih bremen na ravnih in trdnih tleh ter lažjih bremen po klancih.

Zakon s posebnimi določbami šteti nosečnice in prepoveduje njihovo delo povsod, kjer nastajajo stalni in močni pretresi in dolgotrajneje prisilne telesne, kjer se razvijajo škodljivi plini, para in podobno. Ženam po četrtem mesecu nosečnosti je prepovedano opravljati delo svoje, v prisilnem položaju telesa. Kakor tudi delati na strojih na nožni pogon.

Žene, ki so do nosečnosti opravljale posle, na katerih je nosečnicam prepovedano delo, je treba razporediti na druge lažje posle s plačo, ki so je imele prej. V nekaterih primerih, ko to ne gre, je škoda podjetja ali ustanove, se lahko določijo za žene, ki iz družinskih razlogov ne morejo delati v polnem delovnem času, posebna delovna mesta, na katerih bodo delale v skrajšanem delovnem času. Za takšno delo dobiva žena plačo po učinku.

ZA INVALIDE NE SME BITI ODOVEDNI ROK KRAJŠI OD 50 DNI

Zakon o delovnem razmerju določa, da velja zaščita invalidov za vse, ki jim je po predpisih o invalidskem zavarovanju priznana pravica do dela.

Gospodarske organizacije so dolžne na določenih delovnih mestih, ki jih ugotove posebne komisije, zaposliti invalide. Na delovnih mestih določenih za invalide, se lahko zaposli drugi delavec samo če ni invalidov. Po zakonu sklenajo invalidi posebne sporazume o delovnem razmerju, ki morajo vsebovati razen podatkov, določenih s predpisi, podatke o poslu in delovnem mestu, o delovnem času, plači, prevozu in posebnih ugodnostih, ki so zagotovljene invalidu na podlagi delovnega razmerja.

V podjetju zaposlenega invalida je moč presteliti z enega na drugo delo, delovni pogoji pa se pri tem ne smejo bistveno poslabšati. Delavcu, ki je postal invalid na delu, ne preneha delovno razmerje, če lahko dela brez poklene rehabilitacije na istem ali drugem delovnem mestu. Če to ni mogoče, dobi redno odpuščanje in ima pravico do zaposlitve po predpisih o invalidskem zavarovanju. Odpuščalni rok invalida ne sme biti krajši od 30 dni.

Tovariša Franca Leskoška-Luko so imenovali za častnega člana kolektiva rudnika Velenje. Ta sklep je bil sprejet minulo nedeljo na svečani seji delavskega sveta rudnika lignita Velenje, na kateri so bili navzoči član Zveznega izvršnega sveta tov. Franc Leskošek, predsednik OLO Celje Riko Jerman in tajnik okrajnega odbora SZDL tov. Jakob Zen.

Termoelektrarna Sošanj je že 7. novembra izpolnila svoj letni plan, 13. decembra pa je sporočila, da je poslala v Omeleje kar pol milijarde kWh. Termoelektrarna obratuje od marca 1956 in je do srede decembra proizvedla toliko električne energije kot TE Velenje od ustanovitve 1929 dalje.

Moma Marković, predsednik odbora za socialno politiko ZIS je sprejel večeraj bolgarsko delegacijo, ki se v Beogradu pogaja o sklenitvi konvencije o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Delegacija Zveze študentov Jugoslavije je večeraj prispela v Bukarešto, kjer bo 10 dni gost romunske zveze študentskih združenj. Ob koncu obiska bodo predstavniki študentov obeh dežel podpisali dogovor o sodelovanju.

Protokol o avtobusnem prometu med Jugoslavijo in Italijo v letu 1958 so večeraj podpisali v Zagrebu. Sporazum predvideva razširitev cestnega prometa med obema deželama.

Narodno sobranje Makedonije je večeraj zaključilo delo. Na koncu je sprejelo osnutek držbenega plana gospodarskega razvoja Makedonije od 1956. do 1961. Na zasedanju je bilo podarjeno, da bo kmetijska proizvodnja 1961. v primerjavi z lanskoro večja za 38 %.

Vojno-zgodovinski inštitut JLA bo konec meseca objavil tri zelo pomembne zgodovinske publikacije: »Osvobodilna vojna jugoslovanskih narodov od 1941 do 1945«, »Zaključne operacije za osvoboditev Jugoslavije 1944 do 1945« in »Druga svetovna vojna« (pregled vojnih operacij). Vse tri publikacije so kolektivno delo častnikov iz Vojno-zgodovinskega inštituta JLA.

Kriza koncepcije

Prezgodaj bi bilo že zdaj povzeti zaključke o možnem izidu pariške konference atlantskih državnikov. Govori na prvi dan konference pa so že zdaj napravili vtis, da je med samimi članicami Atlantiske zveze precej dozorela zaveda, da preživlja temeljna koncepcija, na kateri Zveza stoji, globoko krizo.

Namen zaprtja vojaškega in političnega bloka, kakršen je Atlantiska zveza, je bil prispevati k združitvi in krepitvi vojaških moči večinskih držav, zagotoviti jim močne politične oziramo vojaške pozicije. V skladu s tem je bil tudi program njene sedanje konference. Na znanstvene in vojaške uspehe Sovjetske zveze, izražene v dveh umetnih satelitih in medcelinskih raketi naj bi Zveza odgovorila z modernizacijo in okrepitevijo svoje oborožitve, da bi bilo ravnošestje »zmeraj na strani Zahoda«, kakor je rekel Eisenhower.

A kaj pa se je zgodilo že prvega dne v Parizu? Vzporedno s težnjo po večji oborožitvi je prišla do izraza želja, da bi opustili pogubno tekmovalstvo v oborožitvi in na pogajanjih z ZSSR našli način, kako bi ublažili mednarodno napetost. To drugo gledišče sta zlasti jasno izrazila Gerhardsen in Hansen; njuni deželi nočeta sprejeti ameriških raketa in atomskih orožja in raketo oborožitev. Zahodne Evrope bi bilo treba sploh odgoditi ter raje začeti pogajanja z ZSSR. In celo iz govorov Macmillana in Adenauera je bilo moč povzeti idejo, da usmeritev Zveze zdaj ne sme biti enostranska in da diplomatskih pogajanj z Vzhodom ne bi smeli omalovaževati.

Tako v besedah Eisenhowerja, da v »ogromnih fizičnih silah, ki so ko me obvisle nad našim svetom« (namigovanje na nove vojaške napore Atlantiske zveze) ni bila izražena vsa zamotana psihotika, ki vlada v dnu v pariz. Chaillet, Eisenhower ni izrazil vseh doseganjih zamotanih gledišč v Atlantiski zvezi zato, ker zdaj uživa manjši ugled med ostalimi državljani na Zahodu, zato, ker postaja čedalje bolj jasno, da je postala politika pretežno naslonitve na vojaško moč, zdaj neudinkovita.

SPET ŽIČNE OVIRE na ulicah ciprskih mest

Vtem ko so delegati 78 dežel pred nekaj dnevi živahno razpravljali in potem glasovali o grški resoluciji za poravnavo ciprskega spora, se je prileten, že nekoliko silovito moč sprehajal po glavnih ulicah Nikosije, ogledoval izložbene okna, zavil v dve, tri trgovine in govoril z nekaterimi mimoidočimi. Vse to ni bilo nič čudnega. Pravo presenečenje je bilo, da se je sprehajal sam, brez vojaške in policijske straže. Bil je namreč novi britanski guverner na Cipru Hugh Foot. Njegov predhodnik General Harding se je redkokdaj pokazal v mestu in zmerom ga je spremljala močna vojaška straža. Nepoučen človek bi lahko iz tega sklepal, da so se razmere na tem nesrečnem otoku zadnje dni bistveno spremenile. Toda motil bi se, kdor bi tako mislil.

Ne mogli bi reči, da ni nobene upanja, da bi se položaj na otoku zboljšal. Po februarjski resoluciji Generalne skupščine o »mimoljubni, demokratični in pravilni ureditvi« s pogajanj je EOKA privolila v premirje, da bi dokazala, da je pripravljena prispevati svoj delež k sporazumu. Odtlej pa je minilo že devet mesecev in pogajanja se še niso začela.

Vendar pa se je v tem času zgodilo nekaj kolikor toliko pomembnega. Britanci so izpustili etnarha Makariosa (niso pa mu dovolili, da bi se vrnil na Ciper), preklicali so nekatere izjemne policijske ukrepe, pred nekaj tedni, tik pred razpravo v OZN, pa so izmenjali guvernerja ter poslali na Hardingovo mesto »civilista« Foota. Britanski tisk je spremljal to izmenjavo z zagotovili, da pomeni to dokaz dobre volje Londona in začetek nove dobe, ker da uživa Foot ugled močnega liberalnega razorož. Pod njegovim vodstvom je Nigerija dosegla neodvisnost, Jamajka pa je prehodila pol poti do nje.

Novi guverner si je najprej iz helikopterja ogledal otok, da bi

Iz vsega sveta

ITALIJA POLICIJA PROTI STAVKAJOČIM DELAVCEM

Rim, 17. dec. (Reuter). V Italiji je večeraj v več krajih prišlo do spopadov med policijo in brezposelnimi. Med incidenti v Forgi v južni Italiji je policija zaprla 12 delavcev, češ da so ranili s kamenjem 12 policistov. V Catanzari na Siciliji je policija s pendrili napadla skupino stavkajočih židarjev, ki so se začeli braniti. V pretepu je bilo 10 policistov in 5 židarjev tako poškodovanih, da so jih morali spraviti v bolnišnico.

TURIZEM

Rim, 17. dec. (Tanjug). V Italiji je bilo letos nad 12 milijonov tujih turistov, ki so pustili v deželi okrog 257 milijonov dolarjev. Dohodki od turizma so bili sicer manjši kakor lani, vendar so davki na turizem še vedno krili velik del državnih proračunskih izdatkov. Dohodki od turizma so se v primerjavi z letom 1951 povečali malone trikratno, po številu tujih turistov pa je Italija še nadalje med prvimi deželami na svetu.

NOVA ZNANSTVENA POSTAJA NA ANTARKTIKI

Moskva, 17. dec. (Tass). V bližini južnega magnetnega tečaja je sovjetska odprava ustanovila novo antarktično postajo »Vostok«. Postaja je namenjena za znanstvena raziskovanja v okviru Mednarodnega geofizičnega leta.

Temeljna vprašanja v sedanjih prizadevanjih OZN

Srdjan Prica o delu naše delegacije na XII. zasedanju Generalne skupščine

New York, 17. dec. (Tanjug). Sinoči je odpotovala v domovino jugoslovanska delegacija, ki je sodelovala na XII. zasedanju Generalne skupščine. Odpotovala sta vodja delegacije državni podsekretar Srdjan Prica, ki je nadomestil Kočo Popovića, in pooblaščen minister Sergej Makiedo. Pred odhodom je Srdjan Prica za televizijski program Radia Zagreb odgovoril na nekaj vprašanih dopisnikov jugoslovanskih listov in radijskih postaj v New Yorku.

Dejal je, da se je zasedanje Skupščine začelo v neugodnem vzdušju. »Seveda je to vplivalo na razpravo o nekaterih vpra-

šanjih, o katerih je bilo govora, zlasti pa na prizadevanja za razorožitev.«

Težava je bila v tem, da so glavne države ravnale v razorožitvenem vprašanju po starem, se ga lotevale s stališč, ki so londonska pogajanja privedla do zastoj. Resolucija 24 dežel, na podlagi katere niso moglo nadaljnja pogajanja o razorožitvi, pa ne kaže pravega razpoloženja na letošnjem zasedanju. Že v razpravi o razorožitvi, a posebno še v razpravah o drugih vprašanjih je jasno prišla do izraza želja številnih članic OZN, da bi se znebile starih blokovskih stališč, da bi čimbolj prispevale k popuščanju in ustvaritvi položaja, v katerem bi lahko zagotovili nadaljnji razvoj mednarodnega sodelovanja in trajen mir.

Na vprašanje, kakšne so možnosti, da bi prekinjena razorožitvena pogajanja nadaljevali, je menil, da si je na podlagi izglasovane resolucije zelo težko predstavljati nadaljevanje teh pogajanj. »Sovjetska delegacija je izjavila,« je dejal, »da ne bo več sodelovala v razorožitveni komisiji. Toda po mojem prepričanju to ne pomeni, da bodo prekinili vsa pogajanja o razorožitvenih vprašanjih, ker je to vprašanje, ki ga je treba tako ali drugače urediti, češar se zavedajo ne samo manjše dežele, marveč tudi velike sile.«

V zvezi z dogodki na Bližnjem vzhodu je Prica izjavil:

»Menim, da je dokaj težko reči, koliko je razprava o tako imenovanem sirskega vprašanja prispevala k ureditvi položaja na sirske-turški meji. Vendar se mi zdi jasno, da je razprava v OZN, ki je pokazala, da čedalje več dežel odločno nasprotuje kolonialnemu načinu obravnavanja vzhodnih vprašanj, in v kateri je bilo čutili čedalje večji odpor proti vmešavanju v zadeve notdnih dežel, nedvomno prispevala, da zdaj bližnjevzhodna vprašanja presojajo drugače in da se to zrcali v položaju na Bližnjem vzhodu.«

Na koncu je Prica na vprašanje o delu jugoslovanske delegacije dejal, da se delegacija tudi tokrat trudila, da bi čimveč storila za ureditev obravnavnih vprašanj. Pozornost je posvetila zlasti razorožitvi, pomoči

nerazvitim deželam in koeksis-

tenci. Med razpravo o miroljubni koeksisitenci so morda bolj kakor prej prišlo do izraza težnje, da bi to zasedanje vzlic temu, da se je začelo v razmeroma neugodnem vzdušju, zaključili v boljšem razpoloženju, ki bi omogočilo nadaljnja prizadevanja za razorožitev, boljše mednarodno sodelovanje in ureditve miru. Zdalj vendarle napačili drugačni časi v mednarodnem življenju. Zdalj mnogo dežel, med njimi tudi tiste, ki so vključene v bloke, čuti, da se ni moč več po starem lotevati perečih problemov.

Indonezija opozarja

dežele Atlantiske zveze pred vmešavanjem v njen spor z Nizozemsko

Džakarta, 17. dec. (AFP). Predsednik parlamenta Sartono je izjavil, da bo v petek prevzel posle namestnika predsednika republike, Sartono bo nadomestil predsednika Sukarna, ki bo v začetku januarja odpotoval na okrevanje v neko sosednjo deželo, kot je to nedavno objavila vlada.

Bivši podpredsednik dr. Mohamed Hata, ki nasprotuje Sukarnovi politiki sodelovanja s komunisti, je odklonil ponudbo, da bi spet postal podpredsednik republike. To je sinoči objavil devetčlanski odbor, katerega naloga je bila, izgladiti trenja med dr. Hato in predsednikom Sukarnom. Dr. Hata je sklenil ostati izven kroga odgovornih politikov,

priljubljen pa je sprejeti nalogo predsednikovega svetovaleca.

Predstavnik vlade je davi v razgovoru z novinarji opozoril dežele Atlantiske zveze, naj ne podpro Nizozemsko v njenem sporu z Indonezijo in naj »ne žrtvujejo svojih nacionalnih koristi zaradi nizozemskih kolonialnih interesov v Zahodnem Iranu. Če se bo Nizozemski posrečilo pripraviti Atlantisko zvezo do tega, da bo kaj ukrenila zoper Indonezijo, je rekel, bodo imele azijske dežele to za podpiranje kolonializma.

Zunanji minister Subandrio se je v tej zvezi sestel z diplomat-skimi predstavniki vrste dežel, med njimi z veleposlaniki Indije, ZDA in Velike Britanije. Britanskemu veleposlaniku MacDermotu je izjavil, da pojav nizozemskih vojnih ladij v Singapur-ski luki škoduje dobrim stikom med Indonezijo in to britansko kolonijo.

KP Avstrije in koroško vprašanje

Dunaj, 17. dec. (Tanjug). Pokrajinski komite KP Avstrije za Koroško je na svojem sestanku v Celovcu med drugim obravnaval tudi zahteve koroških Slovencev in se zavzel za uveljavljenje njih narodnostnih pravic.

Deželno partijsko glasilo »Volkswille« je objavilo članek, v katerem ugotavlja, da terjaja Avstrija od Italije zagotovitev pravic Nemcem na Južnem Tirolskem. Ze zaradi tega Avstrija takšnih pravic ne more odredi slovenskemu prebivalstvu na Koroškem.

Protest francoskih znanstvenikov

Pariz, 17. dec. (Tanjug). Okrog 100 vseučiliških profesorjev in kulturnih delavcev je danes pozvalo ministrskega predsednika Gaillarda, naj zavrne ameriški načrt o raketnih oporiščih v Franciji. »To zahtevamo zaradi ohranitve naše neodvisnosti in varnosti. Zato, ker terjamo ublažitev mednarodne napetosti in sporazum o razorožitvi. To zahtevamo tudi zaradi bodočnosti naše

mladine, katere vzgojo nam je zaupalo ljudstvo.« Znanstveniki, med njimi Joliot Curie, Jean Cassou in drugi so protestirali tudi proti načrtu o atomski oborožitvi Zahodne Nemčije.

Protestu znanstvenikov in kulturnih delavcev so se pridružili tudi sindikati Generalne konfederacije dela in številne organizacije francoskega odporiškega gibanja.

Gospodarska kriza na Filipinih

Manila, 17. dec. (AP). Gospodarski položaj na Filipinih je ta čas najtežavnejši, odkar je bila končana druga svetovna vojna. Cene močno naraščajo, posebno se cene kmetijskih pridelkov. V zadnjih dneh se je potrošno blago podražilo za 15 do 25%. Vsak četrti filipinski delavec je brez dela. Na Filipinih je zdaj največji odstotek brezposelnih v Aziji. Dolarске rezerve so se skrčile na minimum. Riž uvažajo, čeprav bi ga lahko sami pridelali za dva-krat več ljudi, kot jih je zdaj v deželi. Filipini štejejo 20 milijonov prebivalcev.

Tu zlasti kritizirajo trgovino na podlagi zamenjave, ker z njo izvozno blago zamenjujejo za ameriške luksuzne izdelke. Opaziti je tudi, da so zgradili nad 400 tovarn, za katerih obratovanje pa nimajo potrebnih surovin.

DOŽIVLJAJI IN SPOZNANJA ITALIJANSKEGA NOVINARJA

Med alžirskimi uporniki

Italijanski novinar Rafaelo Uboldi, sodelavec glasila Socialistične stranke »Avanti«, je prebil tri tedne med alžirskimi uporniki.

Francoski časnik »France Observateur« je objavil te dni njegove vtise s poti. Zaradi tega poročila je bil časnik zaplenjen. V naslednjem povzema glavne dele tega Uboldijevega poročila.

FLN nanje niso streljali. Srditost boja okrog Mitona je kmalu popustila in teren je obstrlevalo samo še francosko topništvo. Kmalu po polnoči pa so se oglašili metalci min FLN.

Tri mine so udarile med osrednje zgradbe oporišča v En Zani. Bralnici so odgovorili s srditim streljanjem. Na obeh straneh je trajalo še celo uro. Potem so se alžirski uporniki umaknili. Ob vrnitvi smo srečali skupino, ki je napadla in na pol razdejala utrbo v Mitonu. Šest vojakov je bilo ranjenih. Trije so padli.

Trije rodovi

Sleheri pripadniki FLN se je zavezal, da se bo boril najmanj 10 let. Govoril sem z nekaterimi izmed njih. Brez godrnjanja prenašajo težavno življenje upornikov, ki pa vendarle ni nič težavnije od življenja, ki so ga živeli na vasi. Njihova težnja po neodvisnosti ni stara in zato je zelo borbena. O Franciji so si ustvarili eno samo podobo, sliko sovražnika, s katerim se bjejo, ki strelja nanje in jih ubija.

Najmlajši borci v uporniški vojski najhujše sovražijo Francijo. Starejši prevzema od časa do časa domotožje, ljudje srednjih let pa so bili nekoč večinomna v francoski vojski. Uporniški častniki, s katerimi sem se seznanil — kapetan Lesami, poročnik Mazuz, podporočnik Ben Hacem, nadrednik Mohter, zastavnik Amar, Nuar, Sale so vsi poznali Francijo in so se v njeni vojski naučili vojskovanja.

Alžirski uporniški častniki pripravljajo operativni načrt za nov napad na francoske postojanke

zertiral in se pridružil upornikom. Le narednik-vodnik Mohter ni služil pri Francozih. Delal je kot mehanik v avtomobilskih tovarnah »Renault« in »Peugeot« v Parizu ter imel odin dober prijatelj, s katerimi je preživel marsikateri prijetni večer vse do dne, ko je

njihovom mnenju lahko daje potrebne tehnične strokovnjake in kapital za razvoj dežele.

Nova država se poraja

Alžirci se niso dosegli ciljev, ki jih je dosegla vietnamska vojska že med vojo v Indokini. Res

pa je, da se sredi vojne počasi poraja alžirska država. To je zelo zapleten proces, ki pa postopoma zajema vso Alžirijo. Sedeva ne gre brez napak, omahovanja, pomanjkljivosti, očitno pa je, da gibanje napreduje sprčo svoje neizčrpne dinamike. Zunaj upravnega aparata, ki ga je ustvarila francoska vlada, se že oblikuje alžirska država, ki jo upravljajo Alžirci.

Enote FLN onemogočajo sleherni notranji razdor. Politična propaganda za katerokoli stranko je strogo prepovedana. Borci morajo spoštovati splošne ukaze zoper francosko upravo kakor tudi temeljni program Fronte narodne osvoboditve.

Ceprav odklanjajo kakršenkoli politični nazor, se skušajo nekateri borci FLN vendarle opredeliti. Eden izmed njih, s katerim sem govoril, je izgovoril tudi besedo socializem. To pa ne pomeni, da imajo vsi tisti, ki v FLN govorijo tudi o socializmu, jasno predstavo o njegovem pomenu in značaju.

Kar zadeva razvoj vojne, lahko rečemo, da so borci FLN dobro oboroženi, da imajo italijanske in nemške metalce min, v boju zaplenjene bazuke, britanske protiletalske strelnice in ameriške puške. Orožje prihaja v deželo po raznih poteh. Pred tremi leti je uporniška vojska obsegala manjše skupine ljudi, oborožene tudi z lovskimi puškami. Zdalj je to redna vojska, morda ena najboljše izvežbanih in opremljenih vojsk v arabskih deželah.

Seveda ne verjamem, da bi mogla FLN na odprtem bojišču poraziti Francoze. Toda menim, da je prav tako nemogoče, da bi francoska vojska premagala Alžirce. Razen tega sem mnenja, da bi se uporniki lahko vojskovali še 10 in več let.

Več pravic in odgovornosti organov delavskega upravljanja

Tudi podjetja bodo morala izdelati svoje perspektivne plane in pretehtati svoje dolgoročne potrebe

Z novimi gospodarskimi zakoni, ki jih je te dni sprejela Zvezna ljudska skupščina, se pravice organov delavskega upravljanja bistveno razširijo. Podjetja so dobila pravico, samostojno odločati o delitvi pri padajočega jim dohodka, se pravi o tem, koliko bodo porabila za lastne sklade in koliko za osebne dohodke. S to večjo samostojnostjo podjetij pri delitvi dohodka pa prevzemajo organi delavskega upravljanja tudi veliko odgovornost ne samo nasproti celotnemu kolektivu, ki bo mnogo bolj kakor doslej občutil posledice dobrega ali slabega gospodarjenja, marveč enako tudi nasproti družbeni skupnosti, zlasti komuni, katere dohodki bodo odsele odvisni od napredka proizvodnje na njihovem področju.

Predvsem bodo morala podjetja sama bolj skrbeti, da si ustvarijo sredstva za nadaljnji razvoj in napredek, zlasti sklade za investicije in za povečanje obratnih sredstev. Večja bo tudi samostojnost in odgovornost komun. Te so se doslej bolj malo zanimale za tista podjetja, od katerih niso imele pomembnejših dohodkov, kakor na primer za manj rentabilna obrtna, trgovinska in gostinska podjetja. Videle so predvsem tisto industrijo, ki doseže velik dobiček in ga še napahuje. V novih pogojih finansiranja politično teritorialnih enot pa bo komuna zainteresirana na razvoju prav vsakega, tudi najmanjšega podjetja, saj bodo njeni dohodki odvisni od zaposlenosti na njihovem področju.

OD USTVARJANJA LASTNIH SKLADOV BO ODVIŠEN NAPREDEK

S sprejetjem perspektivnega družbenega plana gospodarskega razvoja za leto 1957 do 1961 je dana tako komunam kakor tudi podjetjem osnova za dolgoročno orientacijo in za planiranje bodočega razvoja. Tudi podjetja bodo morala izdelati svoje dolgoročne programe, da bodo lahko pravilno usmerila svoje poslovanje in svoj razvoj. Ko bodo sestavili perspektivnega plana podrobno proučila svoje potrebe v zvezi z bodočim razvojem in izboljšanjem poslovanja, se bodo tudi bolj zavedala svoje odgovornosti za ustvarjanje lastnih skladov. Imela bodo pred očmi vse svoje potrebe glede investicij, uvajanja novih tehnoloških postopkov ter boljše organizacije proizvodnje za domači trg in izvoz, kakor tudi svoje perspektivne potrebe glede kadrov in reševanja stanovanjskega vprašanja. Tedaj bodo znala tudi bolj presoditi, koliko morajo od svojega dohodka izločiti za lastne sklade, da si z razvojem in napredkom podjetja zagotovijo zaslužek kolektiva in prihodnosti. Pri tem bodo morala tesno sodelovati z organi komun, ki je sama na razvoju podjetij živo zainteresirana.

Kratkoročno gledanje na tekočo problematiko in proizvodnjo ne sme zapeljati delavskih svetov na krivo pot. Politika, ki bi usmerila dohodek, izvirajoč morda le iz trenutno upodne konjunkturo na trgu, le v povečanje osebnih dohodkov od zanemarjanju potreb lastnih skladov, se

bo kaj hitro maščevala nad celotnim kolektivom. Podjetje bo prišlo v stisko, zaostajalo bo za drugimi in ne bo moglo naprej, zaslužek pa bo manjši, namesto da bi se povečal. Potem bo seveda prepozno očitati članom delavskega sveta, da so lahkomi-selno gospodarili.

VSAKO PODJETJE SI MORA SAMO USTVARITI OBRATNA SREDSTVA

Ob prehodu v novo leto 1958 bo zlasti pereče vprašanje lastnih obratnih sredstev podjetij. Z letošnjim letom so podjetja dobila svoje začetne sklade obratnih sredstev in za njihovo dopolnitev posebne kredite brez roka vračila. Letošnje leto je bilo v novem režimu obratnih sredstev še nekakšno prehodno leto. Od 1. januarja prihodnjega leta pa bodo začeli nova načela kreditiranja izvajati z vso doslednostjo. Napačno bi bilo zanašati se na nekakšno podaljšanje sedanjega prehodnega režima. Za razširjenje poslovanja si bodo morala podjetja potrebna dodatna obratna sredstva sama preiskrbeti, bodisi iz svojega dobička oziroma dohodka ali pa z najetjem investicijskega posojila. Banke pa bodo dajale le kratkoročne obratne kredite za kritje izrednih in sezonskih potreb, ne pa tudi za trajne potrebe razširjenega poslovanja. To pa terja končni prelom s staro miselnostjo, da je banka tista, ki mora zagotoviti podjetju obratna sredstva za njeno poslovanje. Tega se mnogi kolektivi še prav ne zavedajo in vse premalo mislijo na to, da bodo morali precejšen del sredstev, s katerimi sama razpolagajo, investirati v obratna sredstva, če bodo hoteli razviti svoje poslovanje. Podjetja, ki tega ne bodo storila, bodo morala poslovati v okviru obstoječih obratnih sredstev in jih bodo prehitela druga, ki bodo vodila pravilnejšo politiko obratnih sredstev.

F. S.

Kaj bomo uvozili prihodnje leto?

Predvideno povečanje uvoza blaga za široko potrošnjo bo znašalo blizu 25 odstotkov

Uvoz blaga za široko potrošnjo je velikega pomena pri izvajanju naše politike, ki teži po povečanju potrošnje in izboljšanju življenjskega standarda. Z uvozom tega blaga predvsem krijemo primanjkljaje v naših blagovnih skladih. Tako prispeva uvoz k uravnoteženju blagovnih in kupnih skladov in tako dopolnjuje domačo proizvodnjo. Prav tako je pri nas še vedno čutili potrebo po določenih vrstah blaga iz uvoza, čeprav je domača industrija v tem pogledu močno napredovala. Kljub temu pa naša industrija še vedno ne more zadovoljiti vseh potreb potrošnikov.

LETOS JE ODPADLO DVE TRETJINI UVOZA NA INDUSTRIJSKO BLAGO

Oglejmo si najprej, kaj smo letos uvozili.

Uvozili smo za 12.470 milijonov deviznih din izdelkov za široko potrošnjo, pri čemer niso všteta glavna živila. To je za 870 milijonov več, kot je bilo predvideno.

Industrijskega blaga smo uvozili za 8150 milijonov, kolonialnega blaga in živil za 2790 milijonov, za 1530 milijonov pa smo uvozili zdravil, knjig, filmov itd.

Malone dve tretjini uvoza sta torej odpadli za industrijsko blago. Od tega smo morali največ uvoziti tekstila — za okrog 1900 milijonov deviznih din, električnih aparatov za gospodinjstvo pa smo uvozili za okrog 1000 milijonov itd.

Kar zadeva kolonialno blago in živila, smo uvozili za 1 milijardo južnega sadja in začimb, za 1540 milijonov kave in za 250 milijonov soli.

Mimo tega je bilo danih okrog 1150 milijonov za zdravila in medicinske instrumente, okrog 200

milijonov za knjige in revije in 180 milijonov za filme.

VEČJI UVOZ TEKSTILIJ

Kaj pa bomo uvozili prihodnje leto?

Orientacijski načrt kaže, da se bo v prihodnjem letu uvoz blaga za široko potrošnjo povečal za kakih 25 % — od 12.470 na 15.400 milijonov din. Predvidene so tudi nekatere spremembe v sestavi uvoza, usmerjene na to, da bi povečali uvoz tistih proizvodov, ki jih na domačem trgu primanjkuje. Hkrati se bo zmanjšal uvoz tistega blaga, ki ga lahko naša industrija sama izdeluje.

Tako bomo na primer uvažali več proizvodov črne metalurgije, ki jih potrebujejo na vasi in v obrti, razno pločevino, žico itd., česar na domačem trgu doslej ni bilo dovolj. Prav tako se bo občutno povečal uvoz specialnih kovinskih izdelkov za vas, kot so avtomatizirano orodje in naprave za poljedelstvo, vinogradništvo, živinorejo in čebelarstvo.

Tudi tekstilij bomo uvozili več kakor letos, čeprav domača proizvodnja čedalje bolj narašča.

Isto velja tudi za izdelke iz gume in usnja, ki jih bomo prav tako uvozili več kot doslej.

MANJ TUJE PORCELANASTE POSODE

Povečan bo tudi uvoz pribora za lov, ribolov in šport, proizvodov iz plastičnih mas in galanterijskega blaga. Mimo tega bomo uvozili več fotografskih aparatov s priborom, glasbil, koles, motornih koles, pisalnih strojev in pisalnega pribora. Manjša sredstva so predvidena tudi za uvoz avtomobilov.

Načrt za prihodnje leto ne predvideva občutno zmanjšanja uvoza porcelanaste posode, ker naša domača industrija že izdeluje dober porcelan. Prav tako bo zmanjšal tudi uvoz elektrotermičnih aparatov in naprav za gospodinjstvo, čeprav bo uvoz teh predmetov še nadalje važna postavka.

Na drugi strani pa se bo povečal uvoz elektroakustičnih aparatov, predvsem pa televizijskih sprejemnikov.

Domača industrija ni posebno ogrožena od tuje konkurence, takšnim uvozom, ker je pri mnogih proizvodih uvoz razmeroma majhen v primerjavi z domačo proizvodnjo. Razen tega so instrumenti, na podlagi katerih se formirajo cene uvoženega blaga, določeni tako, da domača proizvodnja ni ogrožena. Seveda pa so tudi tu posamezne pomanjkljivosti, ki jih bo treba odstraniti.

Mimo tega posebna komisija pazi na to, da ne bi uvažali tistih izdelkov, s katerimi lahko domača industrija sama krije potrebe potrošnikov, tako glede količine kakor tudi glede kakovosti in izbire.

D. V.

GOSPODARSKE vesti

● **Hipoteke na ladje.** Zvezni izvršni svet je izdelal uredbo, s katero se dopolnjuje uredba o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi, in sicer z določbo, po kateri se ladje, vpisane v register dolge plošbe, velike obalne in male obalne plošbe, lahko odpuje ali dajo v zakup inozemskim fizičnim ali pravnim osebam ali pa obremene s hipoteko v njihovo korist, toda le s predhodnim odobrenjem komisije za zunanjo trgovino v soglasju s sekretarjem za promet Zveznega izvršnega sveta. Zneske, dobljene z odtujitvijo, kakor tudi kredite, ki se zavarujejo s hipoteko, mora podjetje uporabiti za povečanje zmogljivosti naše trgovske mornarice ali za zamenjavo obstoječih ladij s sodobnejšimi ladjami.

● **Potrošnja sintetičnega mila v ZDA.** Po podatkih za prva tri četrtletja t. l. so v ZDA prodali na domačem trgu 3149 milijonov liber mila in detergentov (sintetičnega mila) v skupni vrednosti 761 milijonov dolarjev. Pri tem je zanimivo, da je od celotne prodane količine odpadlo na sintetično milo že 70,7 %.

● **Velik uspeh kitajske prve petletke.** Te dni so objavili nekatere podatke o rezultatih prvega petletnega načrta Kitajske od 1952 do 1957, hkrati pa nekatere podatke iz predloga novega petletnega načrta. Proizvodnja jekla se je v prvi petletki povečala od 1,35 na 5,24 milijonov ton, v nadaljnjih petih letih pa se bo morala dvigniti na 12 milijonov ton. V dobi prve petletke so uvedli vrsto novih panog industrijske proizvodnje. Tako so razvili industrijo orodnih strojev, opreme za rudnike in elektrarne, industrijo motornih vozil in proizvodnjo letal. Tudi na področju kmetijstva so napredovali. Tako se je pridelke žita povečal od 154 na 185 milijonov ton, leta 1962 pa bo moral doseči 230 milijonov ton. Proizvodnja bombaža se je povečala od 1,30 na 1,64 milijona ton, v nadaljnjih petih letih pa se mora povečati na 2,15 milijona ton. Celotna obdelovalna površina je narasla za 4 milijone hektarov, obdelovalna površina, ki se umetno namakava, pa od 23 na 37 milij. ha. V dobi prve petletke so zgradili 8500 km železniških prog in 70.000 km novih cest. Proizvodnja premoga bo morala leta 1962 doseči 230 milijonov ton, proizvodnja električne energije pa 44 milijard kWh. Če ti podatki kažejo, da je Kitajska v borbi zoper zaostalost dosegla velikanski uspeh, vendar je kit-

tajska industrijska proizvodnja še vedno sorazmerno majhna za državo, ki šteje nad 600 milijonov prebivalcev, od katerih živi še okrog 80 % izključno od kmetijstva.

Zabeleženo

DRAGA SOLA kmetijske zadruga

Ze nekaj časa se je čutilo, da je nekaj v zraku okrog viske zadruge v Ljubljani. V zadruzi se nekaj plete, so ugibali ljudje. Res je bilo tako, zlasti v zadnjem času je v zadruzi temeljito delala reja, da bi ugotovila, kakšen je pravi praznina finančni položaj kmetijske organizacije. Za razne reje so se zanimali tudi pristojni organi tako Okrajna zadruga zveza v Ljubljani kot Občinski ljudski odbor Vič.

Na Okrajni zadrugi zvezi v Ljubljani so nam o zadruzi povedali naslednje: V kmetijski zadruzi Vič ni rožnato, če govorimo iskreno. Ne bomo se dosti zmotili, če trdimo, da so viske zadruzi, ki imajo okoli 1000 članov, ne kmetijsko dejavnosti pripeljele tako daleč, da ni več zmoglovala svojih obveznosti do skupnosti, zlasti anuitet na najete kredite. Zadruga so začeli dušiti dolgi. Imela je prevelike okoli, vse dejavnosti je hotela spraviti pod »zadružno streho«. Letos, ko je leto zadruzi posebej na tesno, je na novo ustanovila gostilno, spet je vživila nove najete milijone. Zaposlovala pa je zadruška kmetijsko proizvodnjo. Nemajhna pomoč Okrajne zadruga zveze, pa bodisi materialna ali moralna, v viski zadruzi ni podojala tega, kar smo želeli.

Podobno smo slišali tudi na Obč. Vič. Predsednik OBLO tovaršarja Vič je takov, ocenil viske zadruzi; če nekaj časa ni zadruge zgbu. Vendar smo upali, da bo brez hujših pretresov je jekopala iz težav. Letos se je žal poplašil za poslabšal, dolgi v zadruzi so naraščali. Glavni razlog za to nazadovanje je bilo pomanjkanje proizvodnega delovnega programa, brez katerega, razumljivo, tudi kmetijska organizacija ne more uspešno delati.

Ceprav ni treba biti poseben kmetijski strokovnjak, da veš, kako je na robu Ljubljane treba kmetovati, viske zadruzi ni znala priložiti, oziroma ugotoviti, po čem je na ljubljanskem trgu največje povpraševanje in da bi potem usmerjala tudi svojo kmetijsko proizvodnjo. Kmetijstvo je bilo v viski zadruzi na zadnjem mestu.

To potrjuje tudi obrazložitev položaja v zadruzi, ki pravi: z osamovitvijo zadružnih delov, kovačnice, kolarnice in livarne, je viske zadruzi usahnili življenjski vir izrednih dohodkov. Neprilagodljivost v proizvodnji je zmanjšala, ostala je le kmetijska proizvodnja, živina, vrtnarja in strojni park.

Kmetijska zadruza Vič je nastala iz bivše kmetijske delovne zadruge. Njen položaj ob ustanovitvi ni bil rožnat, razen tega pa je bila vseskozi socialna ustanova v najemu. Če k temu pristojemo dejstvo, da je od KDZ podedovala odplačevanje kreditov, da je dokupila živino na kredit in da se je zaradi zanemarjanja zemljišč, baranja zemlja vedno bolj slabšala, nam je jasno, zakaj je tudi druga kmetijska zadruza, ki je bila v gospodarskega sredstva, bremenjena s krediti, ki jih je prevelik kmetijska zadruza, saj jih ni brezglavo nakupovala, saj jih ni mogla vseh uporabljati na svojih 93 ha zemlje. Obveznosti do invezicijskih kreditov so tako vedno bolj presegle finančne zmogljivosti KZ.

Revizija je pokazala, da je edini izhod za to zadruzo temeljita reorganizacija. Tudi na Obč. Vič se strinjajo s tem in da mora zadruza prenehati z vsemi neekmetijskimi dejavnostmi, odprodati odvečnega osnovna sredstva in se sistematično posvetiti kmetijstvu. Draga sola je za zadruzo dovolj draga, sredstva, ki jih bo zadruza dobila za odprodane stroje in nekateri objekti ter obraba bo lahko krila svoje dolgeve. Na novo bo ustanovila zadruza strojno park, torko postajo, katere sodobni stroji bodo služili zadruzi in drugim kmetovalcem.

Odločni ukrepi za boljšo preskrbo s tekstilom

Izvoz bombažnih tkanin bomo prihodnje leto zmanjšali od 45 na 10 milijonov m² ob znižanju izvoznih koeficientov in povečani proizvodnji

Znano je, da je letošnje prav na zimo začelo močno primanjkovati na trgu raznih vrst tekstilnega blaga, kakor flanele, kloa, svilne za podlogo, kanafasa, posteljne platna itd. Znano pa je tudi, da je do tega pomanjkanja na trgu prišlo zaradi tega, ker se je tekstilna industrija orientirala predvsem na izvoz in je pri tem zanemarila potrebe domačega trga.

Komite za zunanjo trgovino je že minuli mesec zaradi boljše preskrbe domačih potrošnikov ustavil vsak izvoz tekstila. Zdjaj pa sledi še odločnejši ukrepi, namreč znižanje izvoznih koeficientov za tekstilno blago in povečanje tekstilne proizvodnje v prihodnjem letu ob močni omejitvi izvoza. Vsi ti ukrepi kažejo, da je preskrbi domačega trga s tekstilom priznana prioriteta.

Gre predvsem za bombažne tkanine. Potrošnja teh tkanin se je povečala od 78 milijonov m² v letu 1952 na 124 milijonov m² v letu 1954, naslednji dve leti se je gibala na približno enaki višini.

Letos pa se je nadalje povečala na 160 milijonov m². Vsa ta leta je proizvodnja močno presežala domačo potrošnjo in smo presežek proizvodnje izvažali. Za letošnje bil planiran izvoz 35 milijonov m² bombažnih tkanin, toda že do konca oktobra je ta izvoz dosegel 45 milijonov m². V družbenem planu za prihodnje leto pa je zdaj predvideno zmanjšanje izvoza na 10 milijonov m² ob istočasnem povečanju proizvodnje od 205 na 230 milijonov m². Tako bo zagotovljena obilna preskrba domačega trga.

Hkrati so izvršili revizijo izvoznih koeficientov za tiste vrste

tekstilnega blaga, ki so nujno potrebne domačemu trgu. Močan letošnji izvoz tekstilnega blaga je bil predvsem posledica visokih stimulativnih izvoznih koeficientov, ki so celo slabo opremljenim podjetjem omogočili izvoz in večji dobiček kakor na domačem trgu. Zato so proizvodna podjetja skušala čim več izvažati. Izvozniki koeficient za bombažne tkanine je znašal v začetku leta 1,8; sredi leta je bil sicer znižan na 1,6, kar pa je še vedno močno stimuliralo izvoz. Zdjaj je ta koeficient znižan na 1,4, kar bo le najspodobnejši proizvodnim podjetjem omogočilo proizvajati za izvoz. Ob boljši preskrbljenosti domačega trga pa bo kmalu tudi v cenah prišlo boljše do izraza lansko znižanje davka na promet za tekstilno blago, kar danes zlasti v maloprodaji skoraj ni občutiti.

S.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH POMORSKAKOV

Minskemu polju naproti

Ladja »Dubrovnik«, ki se je v Severnem morju izognila hudi nevarnosti, se je vrnila v reško luko

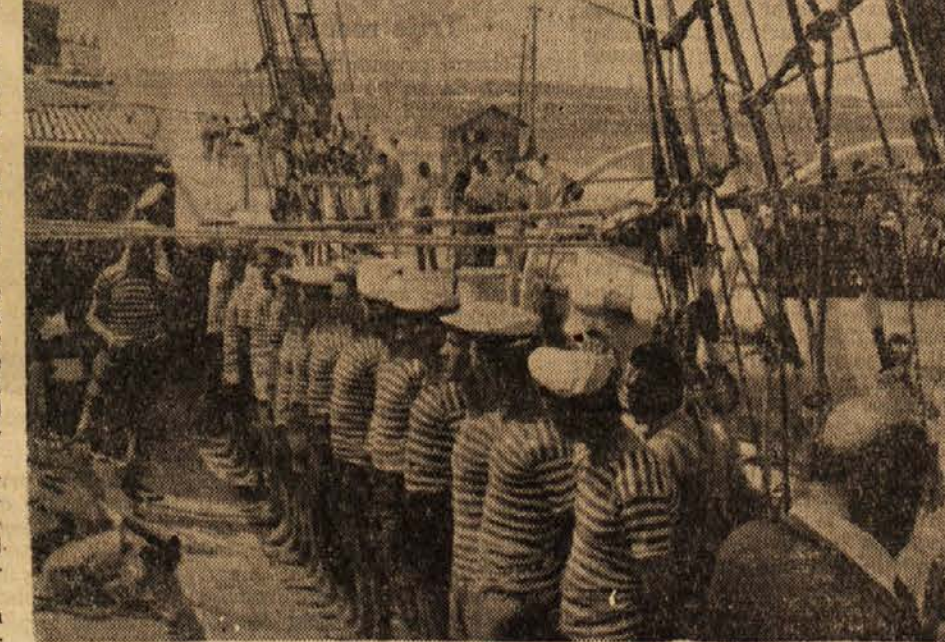
Po trimesečnem potovanju je prispela da pridivilj vihar. Vihar je prišel iz zav reško luko naša velika čezoceanska ladja hoda, iz smeri Velike Britanije, in silovit »Dubrovnik«. Ko je ta »Dubrovnik« plul veter s hitrostjo več kot 100 km na uro ter proti Murmansk, je silovit vihar grozil, veliki istosmerni valovi, ki so se gibali da bo vrzel ladjo, ki ni mogla manevrirati proti celini, so zajeli ladjo brez tovara in rati, skupaj s pomorščaki na nerazčiščena jo začeli sukati in premetavati. Minska polja v Severnem morju. Boj z tretjega oktobra zarana so bili vsi pomorjani in neurjem in negotovosti — vse morščaki z »Dubrovnika« na nogah. Zato je trajalo malone celih 24 ur in šele, ko so se veter in valovi plegli, je ladja lahko nadaljevala pot.

O težavnem položaju, v katerem se je znašel »Dubrovnik« in pomorščaki na njem 3. oktobra t. l. in o tem, kako so se tovara večinoma iznad morske gladine, srečno izognili nevarnosti, je pisal malone Ladijski vijak je bil prav tako le malo ves naš tisk, pa tudi mnoge tuje agencije. vod vodo in tako ni mogel dovolj poganjati ladje.

Videč, da grozi ladji huda nevarnost ne samo od valov, marveč tudi od minskih polj, oddaljenih le kakih ducat milj, je poveljnik ukazal, naj spuste v morje dve težki železni sidri, da bi tako preprečili premikanje ladje, hkrati pa je ukazal, naj s signali opozore bližnje ladje na nevarnost, v katero je zabredel »Dubrovnik«.

Ob 6.27 so poslali prvi signal, s katerim so označili točen položaj ladje. V sporočilu je bilo rečeno, da je krmilo odvedalo, da valovi ženejo »Dubrovnik« proti ladji in da je potemtakem potrebna pomoč kakor druge ladje.

»Dubrovniku« se je nemudoma odzvala na desni obalni postaja v bližini Kuxhafena in zestrani ladje proti danski obali, je iznenadila napovedovati pomoč. Proti »Dubrov-

Vsakanj prizor na naših ladjah

Mokra puščava bo postala rodovitna

Zavod za gospodarsko ureditev Ljubljanskega barja išče način za najdonosnejše izkoriščanje tega kompleksa — Barje je treba organizirano osušiti, sicer ni mogoče pričakovati uspeha

Na vseh področjih ljubljanskega okraja je še precej zamočvirjenih zemljišč. Doslej teh kompleksov niso urejali, ker ni bilo primerne organizacije, ki bi se ukvarjala z osuševanjem. Vodne skupnosti obstojajo namreč le na večjih področjih.

Eno izmed takih velikih zamočvirjenih področij je Ljubljansko barje, kjer že nekaj let dela Vodna skupnost za melioracijo. Barje pomeni za nas pravi neizkoriščen kapital rodovitnosti, čeprav na njem za sedaj gospodarita le mulj in preslica. Osuševanje pa je bilo med vojno in takoj po njej močno zanemarjeno in je medtem naravnost prerasla trava. Ta nenaravnost kaže, da je osuševanje barja jalovo, če ni organizirano.

Letos je bil ustanovljen tudi Zavod za gospodarsko ureditev Ljubljanskega barja. Proučil bo

zlasti pravilne načine gospodarjenja na barju, saj tomo le tako našli opravičilo za velika sredstva, ki so bila vložena v melioracije tega kompleksa.

Uslužbenici Zavoda prav sedaj izvajajo inventarizacijo zemljišč. Na Barju je namreč ogromno številno parcel, ki imajo različne lastnike, le ti pa spet svoje ozke interese. Organizirano osuševanje mora iti kajpak preko teh interesov.

Na Barju je sedaj 4000 ha zemlje splošnega ljudskega premoženja, ki jo deloma že posedujejo štiri velika kmetijska posestva: Jesenkovo, Cankarjevo, Brest in Bokalci, v prihodnje pa naj bi dobila ta, ali pa druga novo ustanovljena posestva še večino preostale zemlje. Zavod bo zato pozimi izvedel komasacijo zemljišč. Lastniki parcel na Barju imajo svoje domove navadno precej daleč od

njih. Dobili bodo zemljiške komplekse iz splošnega ljudskega premoženja v bližini svojih domov, zato pa naj bi prepustili barjansko zemljišča. Le tako bo namreč mogoče izkopati jarke za odvodnavanje načrtno in mimo vseh zemljiških meja.

Druga naloga Zavoda je organiziranje obstoječih socialističnih obratov. Ker je barjanska zemlja najbolj primerna za travnike in pašnike bodo posestva redila predvsem govejo živino. Hlevi, ki so že zgrajeni, bodo lahko sprejeli samo na Jesenkovem 240 glav.

Najvažnejša naloga Zavoda je sestavi ureditveni načrt za najdonosnejše kmetijsko proizvodnjo na socialističnih in privatnih gospodarstvih. Zato bodo v naslednjem letu izvedli velike kmetijsko-proizvodne poskuse. Glavni namen teh poskusov bo najti pravi način, kako bi travnata ruša, ki je zdaj sestavljena od različnih barjanskih trav, ki nimajo nobene vrednosti za živali, dajala »pravo« živinsko krmo. Nekaj zemljišč bodo preorali in zasejali s travami, druga bodo uporabljali za pašo in košnjo, tretja pa gnojili in valjali. Tako bodo, kot upajo, našli pravilni način, ki bodo po njem barjansko rušo najhitreje »popravili«.

Pri teh poskusih bodo Zavodu pomagali strokovnjaki Kmetijskega inštituta, Agronomske fakultete ter Glavne in Okrajne zadrugne zveze. Sestavili bodo posamezne grupe, ki bodo znanstveno obdelale posamezna področja in opravile poskuse. Razen tega sodelujejo pri Zavodu tudi geodeti, ki bodo napravili nove načrte zemljišč, in pravniki, ki se ukvarjajo z inventarizacijo.

Ljubljansko barje so posestniki v zadnjih letih le eksploatirali, in večinoma si niso prizadevali, da bi v zemljo tudi kaj vložili. Če bodo napor Zavoda za gospodarsko ureditev Barja uspešni, pa bodo kmetijska posestva na tem področju lahko precej doprinesla k boljši preskrbi Ljubljane s površinami, mlekom in mesom.

Gostovanje ljubljanskih dijakov v Cerknem

Mladinski aktiv ljubljanskega Ekonomskega srednjega šole kaže v zadnjem času precejšnjo prizadevanost in podjetnost. Sredi preteklega tedna so namreč imeli dijaki tega šole več športnih srečanj z zagrebškimi kolegi, v soboto in nedeljo pa je folklorna skupina ESS gostovala na vaješki šoli elektrotrike v Cerknem. Lepo uspešno gostovanje bo nedvomno utrdilo tudi vezi med vajensko in dijakiško mladino.

ODBORNIKI NAJ BI ZNALI POJASNITI VSA VPRAŠANJA

Priprave pred zbori volivcev v bežigrasjski občini

Te dni se bodo tudi v bežigrasjski občini začeli zbori volivcev, na katerih bodo novozvoljeni odborniki svojim volivcem predložili sestav in delo občinskega ljudskega odbora, odgovorjali na vprašanja volivcev ter pojasnili delo in naloge stanovanjske skupnosti. Za boljše poučitev odbornikov in točnejše odgovore volivcem, ki se zanimajo predvsem za razne »drobne« komunalne probleme, sta bila v bežigrasjski občini sinoči dva sestanka občinskih odbornikov in

uslužbencev ObLO Bežigrad, ki so to pot odgovarjali na vprašanja odbornikov. Takšni sestanki ki bodo v bežigrasjski občini odsej vsakokrat pred zbori volivcev, sčasoma pa bodo nemara tako za odbornike Občinskega zbora kakor tudi za odbornike Zbora proizvajalcev prerasli v nekatere odborniške klube, v katerih bi se lahko odborniki še bolj podrobno pogovorili o vseh aktualnih vprašanjih v območja občine.

ške, ki so na debelo kradle po mestu iz nezavarovanih dvoristi in nezaklenjenih stanovanj perilo, obleke ipd. Same priznajo, da so kradle bolj zaradi priložnosti kot pa iz potrebe.

IN PRODAJALEC JE VLJUJNO ODPRIL VRATA

Izvalčen kraj za črne poste raznih dolgooprtnih in neodgovornih trgovin. Tu se lahko mirno potuhnejo med množico kupcev in marljivo izkoriščajo nepazljivost prodajalcev.

V ljubljanskih trgovinah je vse premalo preventivnih ukrepov. Prodajalci zaposleni s prodajo čisto pozabijo na razstavljeno blago, ki ga je za prodajalca v blagovniški predel. To pa spretno izkoristijo prenekeateri ljubitelji tuje lastnine.

V ilustraciji naj samo navedemo, da je v neki večji ljubljanski trgovini nek tat v kratkem času odnesel sam kar 7 plaščev. Drugi primer nepazljivosti prodajalcev pa se skoraj neverjetno sliši — pa je vendar resničen. V isti trgovini sta dva neznanca med obnavljanjem časom mimo števila prodajalcev — eden jima je še vljudno odprl vrata — odnesla — kavč (t) in ga odpeljala neznanca kam.

ZA KOLIKO JE SHUJSALA?

Razen malomarnosti, brezbrčnosti in nepazljivosti botruje številnim tatvinam mnogokrat tudi prevelika navlnost.

Pred kratkim se je na ljubljanskem kolodvoru ustavila premožna potnica, ki je nosila s seboj veliko potovalno torbo, v kateri je imela razen polne denarnice s dokumenti in voznimi listi še vrsto drugih dragocenih predmetov. Ko je prišla na peron, jo

nalaga cele gore zemlje in peska. Moderni, šestnadstropni stavbi, ki bo čez dobri dve leti mejila na Titovo cesto, so že izkopali temelje. Predvidevajo, da bodo do prve polovice januarja zazidali že polovico kletne plošče. Delo na gradbišču zelo hitro napreduje kljub temu, da je s delovodjem in tehniki vred na gradbišču le 29 delavcev. Gradbišče je eno najbolj mehaniziranih v Sloveniji, saj ima mimo velikega žerjava še najmodernejši ameriški stroj, nekakšen buldožer na gosenicah, ki lahko rije, prevaža material in nalaga zemljo in pesek na tovarnjake. Menijo, da bo nova stavba v prihodnjem letu že v grobem dograjena. — Nagla gradnja privablja vsak dan številne radovedneže. Najprej so morali napasti svoj »firbec« skozi špranje v leseni ograji. Pred časom pa so vsem, ki se zanimajo za mehanizirano gradnjo, izrezali v ograji nekaj odprtin. Odletel ljudje ob okencih kar naprej postajajo, čeprav mraz že pošteno grize v noge.

Veliki žerjav, ki se dviga nad strehami hiš ob Titovi cesti za znamenito Kozlarjevo hišo, se brez prestanka vrti okrog svoje osi, dviga in spušta. Buldožer na gosenicah nenehno rije po razkopanem gradbišču, prevaža in

NOVICE

Vsak po svojih močeh za novo dvorano

Gospodarski center KZ v Moravčah bo kmalu pod streho. Potem bodo pričeli graditi kulturno dvorano, ki jo razne organizacije posebno mladina, nujno potrebujejo. Kmetje so darovali 83 kub. m lesa, obrtniki in drugi pa so prispevali denar. Mladina, člani SZDL in ZH pa so že pet nedelj udarno pomagali. Moravčani

ni upajo, da bodo praznik 1. maja praznovali že v delno zgrajeni dvorani. 15. obletnico rojstva Jugoslavije, 23. november prihodnjega leta, pa bodo praznovali v popolnoma urejeni dvorani.

Moravčani potrebujejo rentgen in rešilni avto

V kratkem bodo v Moravčah odprli nov zdravstveni dom. Z novim letom bo nastavljen tudi zdravnik, ki bo prebival v domu. Bolniki prihajajo največkrat zastopni v ambulanti, ker zdravnikov, ki pridejo iz Domžal, ordinirajo le dvakrat na teden v popoldanskem času. Nabavili bodo tudi rentgenski aparat in v domu uredili dve sobi za bolnike, ki se bodo tu zdravili. Do pomladi, upajo, bodo imeli tudi rešilni avto, ker je treba dnevno prevažati bolnike v Ljubljano. Ker občina in prebivalci mnogo žrtvujejo za zdravstveno službo, upajo, da jim bo Zavod za socialna varovanja pomagal s sredstvi pri nabavi rentgena in avtomobila.

Uspehi in nove naloge črnuških mladincev

Mladina občine Ljubljana-Crnuče je imela pred dnevi redno letno konferenco. Na njej se je zbralo okrog 50 delegatov. Črnuški aktiv je v zadnjem času spet zaživel. Člani aktivna so pridno sodelovali v organizaciji volitev v občinske zbore in zbornice izvajalcev, zato so jih pohvalili na partijskem sestanku. Nosilec prapora aktiv Berčičev je v delu nekoliko popustil, v volilnih obdobjih pa je marljivo sodeloval. Zato je delo v teh obdobjih potekalo bolje, kot kjerkoli drugje v občini.

Na konferenci so precej razpravljali o delu društev v občini. V društvu »Partizan« v Crnučah bi šlo lahko mnogo bolje, pa nimajo vaditeljev. Vadijo le pionirji in pionirke, ki jih vodi mladinci. Črnučani si že dolgo želijo športno igrišče, nihče pa ne začne resno delati da bi to uresničili. Pohvalili so predvsem črnuški modelarski krožek, ki dosega zelo lepe uspehe. Sedaj nameravajo prebiti v Crnučah neovirano za svojo zgradbo, seveda če bo Aeroklub iz Ljubljane prispeval denarna sredstva.

M. L.

Nevsakdanji kopalec

Vsak dan ob dveh že tako polne ceste še bolj zažive. Ljudje jo — zdaj ko pritiska mraz — še hitreje kot navadno ubirajo iz služb proti domu. Včeraj pa so se marsikateri spotopili za daljši čas ustavili na Tromostovju. Te Ljubljance je namreč plaval pesbernardinec, ki se je na nepojasnen način med Tromostovjem in Zmajskim mostom znašel v kalni in toskasti vodi, potem pa nemočno s takim plaval proti zavornicam pri bolnišnici. Na srečo se je med številnimi radovedneži, ki so se zbrali tudi na obeh bregovih Ljubljanice, znašel nekdo, ki je to nevarnostno nezdružbo sporeči ljubljanskim poklicnim gasilecem. Le-ti so takoj z gumijastimi čolni in vrvmi pobili proti zatvornici. Vendar so prišli prepozno. Bernardinec je narasla voda že odnesla preko zapornice in ga pogoltna v divje vrtnice. Malokdo je pričakoval, da jo bo pes srečno odnesel. Toda — kraj zapornice, kjer Ljubljance ne teče več v betonski strugi, jo je kuža pobral na suho. Naglo se je otrekel in jo pobral.

Cigav je bil pes, ni znano in gošpodar znanosti ni opazil ni, da je prišel pes moker domov. Zato se bo nemara čutil, če mu bo uboga kuža začel danes krepko »kajljati«.

je zamaknila tehnična. Najbrž je hotela ugotoviti, kako potovanje vpliva na njeno težo. Stopila je s torbo v roki na tehtnico.

—Malo pretežko bo, kar s torbo, gospa,« se ji je za hrbtom nasmejnili neznanec. —Vam bom pa jaz prijel torbo« se je vljudno ponudil.

—On, ste ljubezni!« se je zasmejala in mu dala torbo. Zastrmela se je v kazalec na tehtnici in z neprikrito radovednostjo pogledala na listek, ki ga ji je vrzel avtomat. Moglo je biti prijetno presenečenje, kajno da ne. Toda z gotovostjo lahko trdimo, da je morebitna večja teža ni tako neprijetno iznenadila, kot je bila presenečenja hip potem: neznanca in torbe ni bilo nikjer...

Takih in podobnih primerov je še več, vendar pa so skoraj vsem tatvinam vzrok malomarnost in nepazljivost ljudi, ki puščajo svoje imetje brez nadzora, ali kako drugače nezavarovano. Borbo proti tatvinam bomo morali pričeti tudi sami, kajti ob nekoliko večji pazljivosti bo nedvomno znatno padlo tudi število tatvin. T. F.

Dedek Mraz napoveduje obiske

Dedek Mraz v Narodnem domu

Nase najmlajše telovadce, cisticabne in pionirje bo v ponedeljek, 30. 1. m., v Narodnem domu obiskal Dedek Mraz. Njegov prihod in govor bodo povezali s kratkim programom, nakar bo otroško rajanje. Mali športniki bodo preživetli prijetno popoldne. Da bo razpoloženje še boljše, pripravila uprava TPD Parizana Narodni dom za svoje male telovadce lepa darila. Vsa ta darila bo uprava nabavila iz lastnih, društvenih finančnih sredstev, kar ni majhen strošek, če pomislimo, da bo otroško rajanje obiskalo nad 500 cisticabanov in pionirjev.

Kako bo v Borovnici

V občini Borovnica bodo za Dedka Mraza predvajali pravilne diafilme in obdarili cisticabne in pionirje. Za osnovnošolce bo 27. decembra v Delavskem domu predvajal mladinski film. Glavna obdaritev v Borovnici bo 29. decembra; po obdaritvi bodo otroci gledali lutkovno igrano »Pavliha in vešča«, ki so jo nastudirali pionirji z nižje gimnazije v Borovnici.

V Podpeči bo gostovalo Mestno lutkovno gledališče iz Ljubljane, nato pa bo sprevod Dedka Mraza do Sindikalnega doma, kjer bodo pionirji in cisticabi obdarovani. Tudi v Presejru bodo obdarili šolarje in cisticabne, nato pa bodo obdarovani skupaj odšli v Podpeč na prireditve Mestnega lutkovnega gledališča iz Ljubljane.

Logatčani za Novoletno jelko

Za Novoletno jelko bodo po šolah in vseh logaških občinah predvajali mladinske filme, 29. decembra bo v doljem in Gorenjem Logatcu svečan sprevod Dedka Mraza, ob 15. uri pa bo po vseh šolah obdarovanje otrok. Trideset najboljših pionirjev iz osnovne šole in gimnazije pa bo povabljen na svečan sprejem v Kombinat lesne industrije Logatec.

Veliko veselje kočevskih malčkov

Za Novoletno jelko bodo v Kočevju odprli pionirsko sobo. Pionirji bodo v teh dneh priredili pohode in znane partizanske kraje in obiskali na domovih partizanskih mater. Med razredi bo tekmovalanje za najboljšnji učni uspeh. Na svečanih akademijah bodo sprejeli cisticabne v pionirski organizacijo. Po Kočevju bo tudi sprevod Dedka Mraza, otroško zabavišče in novoletni sejem. Prav tako bodo odprli otroško restavracijo, kjer bodo otroci lahko kupovali po najnižjih cenah čaj, mleko, kakao in razno pecivo. Ta restavracija je namenjena predvsem tistim predšolskim otrokom.

Pozor, dedek Mraz prihaja...

Nase čitatelje obveščamo, da bo tudi letos dedek Mraz Ljubljanskega dnevnika obiskal naše najmlajše. Obiljujete je celo, da se bo potrudil v nekatera druga mesta. Kranj, Jesenice, Kočevje in morja se kam.

Vsi, ki želite, da vas obišče dedek Mraz Ljubljanskega dnevnika, sporočite na telefonsko številko 22-493 ali pa planemo Upravi Ljubljanskega dnevnika Petkovskovo nabrežje 24.

(dedek Mraz)

Samski dom gradijo

Prihodnjo jesen bo vseljiv samski dom s 120 posteljami, ki ga onstran dolenske proge ob Poljanski cesti gradi mestni zavod »Snaga«. Za gradnjo tega doma, ki bo v njem tudi menza za 150 ljudi, kopališče in ostale sanitarne naprave, bodo porabili 55 milijonov din; popolnoma opremljen dom pa bo stal 71 milijonov din.

Imejali bi se, če...

Ne pozabimo, da so tatovi 99 odstot. zabeleženih tatvin opravili v nezaklenjenih ali nezavarovanih prostorih

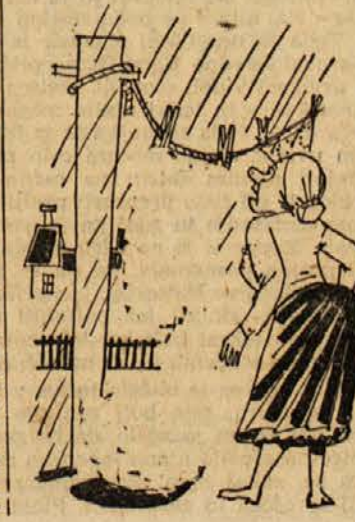
Menda ni mesta na svetu, ki bi lahko brez črne kronike pisalo svojo zgodovino. Vrata dolgooprtnih, s prevarantov in vionicev je skoraj v slihernem večjem mestu »izkopala« svoje podzemlje ter od časa do časa z drznimi podvigmi razburka mirno gladno mestnega življenja. Takšna je usoda vseh mest. Med množico prebivalcev se vedno najde pešica »rokodelcev«, ki si nikoli niso na jasem o paragrafih zakona o lastniških pravicah. Nekaj takih dolgooprtnih vedri tudi v Ljubljani, ki »posvojijo« vse, kar jim pride pod roko. O kakšni pretkani tolpi v našem mestu ni govora, je pa nekaj priložnostnih tatov, ki bolj izkoriščajo ugodno naključje, kot pa načrtno akcije.

GOSPODINJE SUŠILO — NEZNANCI OSUŠILO

»Ljubljana je načelno precej počteno mesto«, nam je v razgovoru poudaril tovariš Centris s Tajništva za notranje zadeve. »Do večine tatvin pride zaradi skrajne brezbrčnosti ljudi, ki zaradi svoje imetje daljša časa nezavarovano. Največ je tatvin perila, ki ga nekatere gospodinjice, ko sušijo, puščajo brez nadzorstva čisto tudi preko noči na nezavarovanih dvoriščih. 99 % »egistralnih tatvin je bilo v nezaklenjenih stanovanjih oziroma na odprtih balkonih, predsobah in hodnikih. V letošnjem letu so na TNZ zabeležili 123 tatvin perila, 66 tatvin plaščev in 57 tatvin raznih kosov obleke. Precej imajo tudi primerov kraje ak-

tovk in raznih zavrtkov s dvokoles. V takih primerih je nedvomno kriva malomarnost lastnikov, ki na javnih mestih puščajo svoje torbe ipd.

Samo pri takih majhnih, priložnostnih tatvinah so bili lastniki oškodovani za nič manj kot 3.100.000 dinarjev. Pred kratkim so prijeli štiri žen-

PRED TEKMOVANJEM EVROPSKIH KOŠARKARSKIH PRVAKOV

Žreb je bil naklonjen

Mednarodna košarkarska zveza odobrila tudi tekmovanje balkanskih držav

V soboto zvečer je bil v Gautingu v Münchnu sestanek mednarodne košarkarske zveze FIBA. Cetrav so na sestanku razpravljali o številnih problemih evropske košarke, pa je bilo najzanimivejše vendarle, kako so določili dokončno pravila za tekmovanje evropskih košarkarskih prvakov. Na sestanku je zastopal košarkarsko zvezo Jugoslavije njen sekretar Bora Stanković, ki nam je posredoval nekaj zanimivih podatkov.

»Nobena prijavljena država — in tudi vsi prijavljeni organizirani, ta tekmovanje za vsako ceno, kljub visokim stroškom za organizacijo. Zato so dejali Stanković, ki je govoril o evropskem košarkarskem pokalu, Nih-čemu se ne namreč hotel odreči pravih, pripravnosti. V skupino, v kateri ki mu dovoljuje igrati vsaj eno tekmo na svojem igrišču. Zato so bili, Turčija in Jugoslavija, so vključili

še Sirijo, Libanon in Izrael. Ta skupina je tako postala ena izmed najmočnejših, saj je znano, da sodijo Izraelci med najboljše v Evropi.

Kljub močni konkurenci pa ima jugoslovanski prvak Olimpija zaradi nakiženosti žreba precejšnje možnosti, da se uvrsti v nadaljnje tekmovanje. V prvem kolu se bo pomerila Olimpija s turškimi prvakom. Igrala bosta dve tekmi, eno v Ljubljani, eno pa v Carigradu, vendar se ni določeno, kje bo prva. To je v izločilnem tekmovanju še posebej pomembno, ker bodo igrali v primeru istega števila točk in košev še tretjo tekmo na igrišču, kjer je bila druga.

V prvem kolu te skupine se bodo pomerili še med seboj romunski in grški prvak ter Akademik iz Sofije z zmagovalcem dvoboja Sirija-Libanon. Prvo kolo mora biti odigrano od 1. do 15. aprila. Olimpija bo imela bržkone precejšnje težave s prostorom za tekmo. Kot je pa znano, staro igrišče ni več uporabno, nova pa bo le težko dograjeno do 15. aprila. Zato bo skoraj edini izhod velika dvorana na Gospodarskem razstavišču, za katero pa ni gotovo, če bo v tem času na razpolago. Sodiimo, da bi morali za to odgovoriti forumi že zdaj urediti vprašanje igrišča, sicer ne bo moč igrati za pokal evropskih prvakov.

Na sestanku Mednarodne košarkarske zveze so med drugim razpravljali o organizaciji prihodnjega evropskega prvenstva. Turčija, tako da bo prihodnje prvenstvo leta 1959 v Carigradu. V mednarodni koledar so sprejeli še tekmovanje moških reprezentanc za balkanski pokal, ki bo postalo, kot so sedaj balkanske atletske igre, tradicionalno. M. K.

Tudi nogometaši na Pokljuki

Beograd, 17. dec. — Nogometaši, kandidati za državno reprezentanco, ki nas bo zastopala na svetovnem prvenstvu v Stockholmu, bodo imeli le kratke oddih. Zvezni kapetan Aleksander Tirnanić je danes določil 25 nogometašev, ki se bodo od 19. do 19. januarja pripravljali na skupnem treningu na Pokljuki, kjer se bodo poskušali predvsem telesno okrepiti. Ti nogometaši so: Beara, Vidinić, Krivokuća, Sijaković, Crnković, Nikolić, Belin, Krstić, Kaloperović, Bošković, Ljubenović, Zebec, Spajić, Milutinović II, Lipošino-vić, Rajković, Pašić, Lj. Ognjanović, Pe-taković, Jerković, Milutinović I, Mujčić, R. Ognjanović, Vidošević in Sekularac. Tehnično vodstvo sestavljajo: Tirnanić, Slavko Milošević, Sergej Lukač in dr. Vale, ki bo opravljal dolžnost zdravnika in smučarskega instruktora naših reprezentantov.

PRIPRAVE ZA KOŠARKARSKO DIRKO »PO JUGOSLAVIJI«

Po starih poteh

Na minuli skupščini Kolesarske zveze so sprejeli tudi okvirni koledar za prihodnjo sezono. Med številnimi prireditvami bo vsakek najvažnejša XIV. dirka »Po Jugoslaviji«, ki bo potekala po ozemlju Slovenije in v prvotni sklopi.

Za organizacijo te velike prireditve je bil pri Kolesarski zvezi Jugoslavije izvoljen petčlanski pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo predsednik Lovže Savornin in člani Peter Lamsa, predsednik KZJ, Ljubljane in Rešče, člana upravnega odbora KZJ ter Jovanović, sekretar KZJ.

Organizacijski odbor, ki je že začel z delom in ima redne seje vsak mesec, je sklenil, da bo XIV. dirka »Po Jugoslaviji« v dveh mesecih, in sicer 3. in 8. avgustom. Start in cilj bosta v Ljubljani. Praga bo razdeljena na osem etap, ki jih bodo morali

prevoziti v sedmih dneh. Najtežja bo vsakek zadnja etapa čez Vršac s končnim ciljem v Ljubljani. Posebnost dirke bo posamezni start na progi Reka-Crikvenica.

Najtežji problem, ki stoji pred organizacijskim komitejem za izvedbo dirke, predračun kaže, da bo potrebnih okoli 8 milijonov dinarjev, ki jih bodo prispevali KZJ in po svojih močeh SZS in SZJ, ostala sredstva pa organizatorji sami. Organizacijski komitej, katerega predsedstvo je v Ljubljani, sekretariat pa v Zagrebu sta pripravila, da bo prireditelji po organizacijski strani uspela, vprašanje pa je, če bo uspelo zbrati dovolj sredstev. M. Z.

Recknagel šele tretji

INNSBRUCK, 17. dec. — Na prvem tekmovanju v smučarskih skokih v tej sezoni na skakalnici v Seegrube je prvo mesto osvojil Lesser (V. Nemč.) pred svojima rojakoma Glassom in Recknaglom. Zmagovalce je dosegel 22,8 točk, Recknagel pa 21,9 točk, četrti je bil Avstrijec Steinelger.

BEograd, 17. dec. — Naš poznani odbojkarji trener in mednarodni sodnik Sirotnanović je prejel od bolgarske odbojkarke zveze vabilo, naj vodi finalna srečanja njihovega pokala, ki bodo od 23. do 25. decembra v Sofiji. Sirotnanović se je vabilu odzval.

BEograd, 17. dec. — Kolesarska zveza Jugoslavije je sprejela uradno vabilo svetovne kolesarske federacije za udeležbo naše reprezentance na svetovnem prvenstvu v tako imenovanim ciklu crosu. Jugoslovanski kolesarji pa se tega tekmovanja ne bodo mogli udeležiti, ker me dnjimi ni kvalitativnih vozačev za to disciplino.

Jubileja Vasje Pirca

Rabar-Fuderer v Zagrebu. Pred olimpiado v Dubrovniku je odigral neodločeno 5:5 z bivšim svetovnim prvakom dr. Euwjem. V letu 1950 je delil četrti

meisto na močno zasedenem turnirju v Mar de Plati in na velikem mednarodnem turnirju v Amsterdamu. Izredni uspeh je dosegel leta 1951 na Staudenovem turnirju, z delitvijo drugega do četrtega mesta. Preveč je lepil uspehov, da bi vse naštevati, vendar je treba še posebno poudariti njegovo številne uspele nastope za našo državno reprezentanco in olimpijsko vodstvo.

Prav gotovo pripada Pirca prvo mesto v razvijanju šahovske teorije med jugoslovanskimi mojstri. Rezultat tega dela so mnoge šahovske knjige in razprave v strokovnih časopisih. Velja kar je zanj napisal naš mojster Preinfalk: »Tenkočuten in vsestranski razgledan strateg je, ki odkriva najdobje položaje posebnosti in sistematizira zlasti moderne otvoritvene sisteme po enotnih načelih. Zanje se načelno bori na turnirjih in v knjigah. Taka objektivnost ga uvršča med najboljše teoretične pisce na svetu, mu pa omogoča izjemno borbeno kondicijo, ne dovoljuje zmerom navpičnih turnirskih uspehov.«

Ob petdesetletni rojstni v 30-letni moštvo se pridružujemo čestitkam naših šahistov in prijateljev šaha z željo, da bi nam v prihodnjih letih v zvezi in dvignili številne mlade in obetajoče šahovske talente v vrste jugoslovanske šahovske elite.

Lepo priznanje

Vse dosedanje delo AMD Kočevja je bilo res uspešno. Društvo je izšlo iz tekočih obveznosti in prijateljev šaha za vse dosedanje delo je društvo prejelo res lepo priznanje od delovnega kolektiva elektro Kočevja. Le-ta je podarilo avto-moto društvu luksuzni avtomobil znamke BMW za vzgojo novih kadrov. Vsi člani AMD se Kočevju lepo zahvaljujejo.

Naši portreti

MARIJAN CIRER

Te dni praznuje 15-letnico aktivnega športnega udejstvovanja najstarejši mariborski košarkar Marijan Cirer. Njegovo ime je tesno povezano s kvalitetnim razvojem košarke v Mariboru. Marijana Cirerja pa so športniki najprej spoznali kot plavalca. Lep del svojega življenja je namreč preživel ob bazenu na Mariborskem otoku.

Tamkaj je namreč stanoval s svojimi starši. Njegov oče je še vedno paznik na Mariborskem otoku. Ze kot deček se je seznanil z morskim elementom in zato se ni čudilo, da je s 16 leti osvojil prvenstvo Stajarske med člani. Marijan Cirer je bil vsestranski športnik. Tako je bil po osvoboditvi eden izmed najboljših mariborskih smučarjev in odbojkarjev. Sam je dejal, da je v odbojkarstvo vstopil večkrat vnhil beograjski Partizan. V Armadi je — ko je služil vojaški rok — začel goliti tudi košarko, ki ga je zlasti navdušila. Za košarkarsko moštvo »Maribor« je doslej odigral več kot 150 prijateljskih, mednarodnih in prvenstvenih tekem. Toda na odbojko ni pozabil in je med drugimi tudi trikrat nastopil v mariborski odbojkarški reprezentanci. Sedaj je predsednik košarkarskega kluba Maribor, trener ženske odbojkarke vrste tega društva in seveda aktiven igralec košarke.

Ko smo ga povprašali, ali ima kakšne načrte za bodoče udejstvovanje, je dejal, da bo aktivno nastopal kot košarkar še eno ali dve leti, nato pa se bo predvsem posvetil ženski odbojkarški vrsti »Maribor«, ki o njej pravi, da jo ob marljitem treningu čaka lepa bodočnost.

Marijan Cirer je ob svojih 29 letih res lahko vzor vsem našim športnikom, saj je marljivo društveni funkcionar, trener in igralec.

Kuc spet športnik leta

V anketi agencije United Press je ta sovjetski športnik spet osvojil prvo mesto

Agencija United Press je izvedla anketo, kde je najboljši športnik leta, v kateri je sodelovalo 51 športnih uradnikov iz 19 držav. Tako kot lani je tudi letos zmagal sovjetski tekač Vladimir Kuc, ki je dosegel mnogo več točk kot njegovi tekmeči. Rang lista po tej anketi je tale:

1. Vladimir Kuc (SZ) 551 (26 glasov za prvo mesto),
2. Bob Gutowski (ZDA) skakalec s palico 298 (9),
3. Juan Manuel Fangio (Argen.) avtomobilist 177 (3),
4. Derek Ibbotson (Angl.) atlet 143 (1),
5. Alfredo di Stefano (Span) nogometaš 123 (1),
6. Stanislaw Jungwirth (CSR) 122 (3), atlet, tekač,
7. Jacques Anquetil (Franc) kolesar, 108 (9),
8. Roger Riviere (Franc) kolesar 103 (2),
9. Jurij Stepanov (SZ), skakalec v višino 98 (9),
10. Floyd Patterson (ZDA) bok-sar 92 (1).

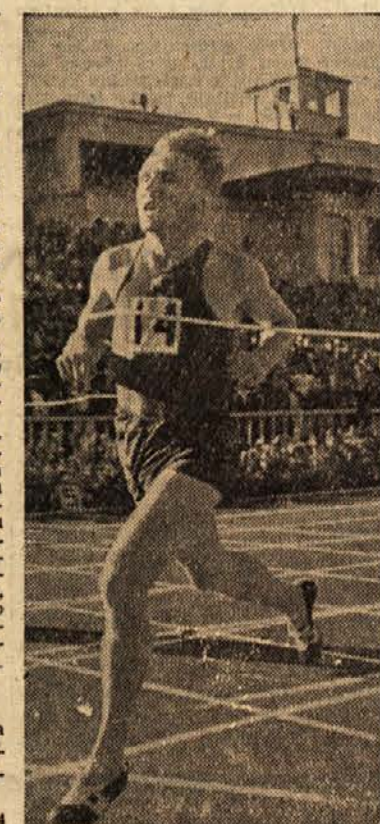
Prvi Kucov komentar k njegovi drugi zmagi v anketi omenjene agencije je bil tale: »Iskreno se zahvaljujem športnim uradnikom, toda po mojem mnenju bi morala ta čast doleteti Stanislaw Jungwirtha. Kuc je še med drugim dejal, da bržkone ne bo več dolgo trajalo njegovo prvenstvo, češ, da je star 30 let in da so sedaj na vrsti mlajši.

Za kandidate, ki naj bi dosegli nova rekorda na teku 10.000 m, je Kuc našel sledeča imena: Piotr Botolnikov (SZ), Gordon Pirie in Derek Ibbotson (Anglija).

Toda Kuc ne namerava prepu-stiti svoj naslov brez boja. Ta šampion trenira dalje vsak drugi dan po dve uri v dvorani ali pa v parku blizu svojega stanovanja na Leninskoj cesti v Moskvi, ki je blizu stadiona Dinamo. Njegovemu treningu skoraj vedno prisostvujeta so-proga Raisa Andrejevna, ki je športni novinar, in njegov devetletni sin, ki ga spremlja na smučeh. Tako bo Kuc obdržal svojo formo za Silvestrov tek v Sao Paulu. Njegov na-

slednji cilj je osvojitve prvih mest v teku na 10.000 metrov na moškem državnem prvenstvu SZ, ki bo v aprilu.

»Vzile temu bosta moja rekorda na 5000 in 10.000 metrov v Stockholmu v veliki nevarnosti. Na 5000 metrov bo verjetno dosegel rezultat 13:30.« O olimpijskih igrah v Rimu 1960 Kuc ne govori, rad in pravi: »Kdo ve, kaj se bo do takrat zgodilo.«

OBVESTILO

Občni zbor košarkarskega kluba »Ljubljane« bo nocoj ob 19 na stadionu v Šiški. Aktivni tekmovalci in prijatelji kluba vljudno vabljeni. PRAVICA

Vr. 4

Brzojavke

● LONDON, 17. dec. (Reuter). — Češkoslovaška hokejska reprezentanca je na Otoku odigrala dve tekmi z angleškimi profesionalnimi moštvi. Češkoslovaški hokejisti so premagali Haringay Racers z 9:3, izgubili pa so z Wembley Lions 2:4 (1:3, 0:1, 1:0).

● MILANO, 17. dec. — Zaradi pomanjkanja snega se na več kot 3000 m visoki Cervinli v italijanskih Alpah zbirajo smučarji iz mnogih držav. Tako tamkaj trenirajo za svetovno prvenstvo tudi avstrijski alpski smučarji. Trening vodita Toni Spiss (moške) in Fritz Hubert (ženske).

● LEIPZIG, 17. dec. (UP). — V okviru priprav za svetovno nogometno prvenstvo so Češkoslovski igrali z B reprezentanco proti Vzhodni Nemčiji v Leipzigu. Zmagali so z 1:0 (1:0). Edini strelce je bil Mravec v 29. minuti.

● MOSKVA, 17. dec. (TASS). — Sovjetska prvakinja v telovadbi je postala Sofija Muratova. Olimpijska zmagovalka Larisa Latinitina pa je bila druga.

● BEograd, 17. dec. (Tanjug). — Hokejsko moštvo Partizana je v prijateljski tekmi premagalo Ferenzvarosa iz Budimpešte s 3:1 (0:1, 2:0, 1:0).

● SYDNEY, 17. dec. (Reuter). — Češkoslovski atlet Jungwirth je na turnirju po Avstraliji startal že drugič, vzile temu, da je komaj okrevaval po gripi. Zmagal je v teku na eno miljo v času 4:12,2 pred Avstralcem Thomasom.

Naši smučarji na skupnih treningih

Priloge naših smučarjev za bližajoče svetovno prvenstvo so bile odvisne od snežnih razmer doma. Smučarska zveza je že dlje časa pripravljala tečaje, ki pa jih ni mogla izvesti, ker nikjer v Sloveniji ni bilo dovolj snega. V zadnjih dneh pa je le zapadlo nekaj snega in zato so na Smučarski zvezi sklenili, da se danes začne zvezi tečaj za skakalce in alpske tekmovalce.

Na zveznem tečaju za skakalce, ki bo od danes dalje na Pokljuki, so se sinoč zbrali tile skakalci: Zidar, Langus, Rogelj, Goršek, Krznarič, Gorjanc, Adlešič, Oman, Rojina in Jemc. Tečajniki bodo pod vodstvom trenerja Franca Priboška trenirali nekaj dni na Pokljuki in če se bodo snežne razmere v Planici izboljšale bodo odšli na večjo skakalnico v Planico.

Na zveznem tečaju za alpske tekmovalce, ki ga bosta vodila trenerja Janko Krmeč in Marjan Magušar od 17. do 22. decembra na Češki koči nad Jezerskim so se zbrali tile alpski tekmovalci in tekmovalke: Stefe, Mulej, M. Lukanc, Ljilja, Pogacnik, Šumi, Jano, Lakota, Strih, Lunecnik, Rozman, Lebe, Katnik, Faneli, Cop (Blejska dobrava), Cop (Jesenice), Kliner, ter Slava Zupančič in Meri Keršajin.

Tekači, okoli 30 pa trenirajo pod vodstvom zveznega trenerja Jožeta Knific na Pohorju pri Ribniški koči. To sta pravzaprav dva združena tečaja — zvezni in republiški.

JAMES A. MICHENER

Sajonara

65

ROMAN

»Z njim? Edino tedaj verujem v boga, kadar pomislim na tega debelega cepca. Edino bog lahko vzdržuje četo teh pankrtov.«

»Spomni se, Joe,« sem rekel, »ti si mi obljubil, da ne boš delal zavoljo...« Iskal sem primerno besedo in iznenada so mi Joejeve tegobe postale povsem jasne. Kri mi je udarila v obraz in začel sem psovati Crafforda. Preklinjal sem tudi svojo očeta in generala Websterja, gospo Websterjevo in vse, ki so mi branili poroko s Hana-Ogi. Kmalu sem nehal, toda še vedno sem drgetal od nakopičene togote.

Joe me je pogledal in rekel: »Hvala, major. Mislim sem si, da tako čutiš.« Še vedno tresoč se od jeze, sem rekel: »Toda kljub temu sem prepričan, da se bodo stvari uredile.«

»Jaz pa ne mislim tako,« mi je odvrnil. Nisem mu imel več kaj reči. Vedel je, kako čutim in vedel, da na njegovi strani. Morda sem ga edinele odvrnil od tega, da bi v nagli jezi napravil kako napako. In to je bilo vse, kar sem mogel storiti. Zatem sem odšel v Itami, da

bi pregledal tekoče posle in si izposodil od Mika Baileyja avtomobil. Ko pa sem zapuščal letalsko oporišče in se vozil proti gledališču, v katerem sem nameraval gledati zadnjo predstavo »Swing Butterfly«, me je obšla trpkost, ki je obetala tragedijo. Od glavnega izhoda letalskega oporišča v Itamiju je držala več kot pol milje daleč široka cesta. Obkraj nje so stale poceni dvoranje za ples, vinotoč in javne hiše. Pred vsako hišo je stala skupina mladih deklet in temu delu ceste so vzdeli ime »tek na tisoč jardov«. Rečeno je bilo, da bo sleherni uniformirani Amerikanec, ki se mu bo posrečilo, da bo cel in nemoteno prišel mimo vseh teh lokalov, dobil tisoč dolarjev za izkazano junaštvo.

Ko sem se zadnjič vozil iz letalskega oporišča, sem videl neštivilne napise: »Vaški bar«, »Klub preprostega človeka«, »Letički blki«, »Letalski raj«. Tedaj pa je motor iznenada ugasnil in v hipu so me obklopile tri dekleta. Ena je skočila v avtomobil in rekla:

»Dobro, general, kam greva?« Prišel je vojni policaj, odgnal dekleta in mi bratovsko svetloval:

»Varujte se je, major. Ta ni dobra. Pozdravil me je in mi pokazal neki bar, rekoč: »Major, če se želite res dobro zabavati, pe pozabite na dekleta iz »Srebrnega dolarja.«

Ko se mi je posrečilo vžgati motor, sem iznenada videl, da mi prihaja iz bližine četrti Tone-jama Visova, v kateri so stanovali sami ugledni meščani, naproti Paccard in v njem zani dveh polkovnikov, ki sta me poznali. Prezirljivo sta osvrknili s pogledom vztrajne deklinke, ki so skušale spet zlesti v moj avtomobil, kakor hitro je policaj odšel. V tem, ko sem jih odganjal, sem

pomisll, da se bom nekega dne spomnil Hana-Ogi in komu povedal njeno ime in če bo ta eden izmed tistih, ki so bili v Itami, se bo spomnil »teka na tisoč jardov« in cip, mi pomežiknil in rekel: »Hej, fant, saj ti poznaš tista japonska dekleta, ne?« Sklonil sem se nad volan in zamrmral: »Vse to bi se moralo dogoditi šele čez petdeset let. Morda bi tedaj bilo nekaj možnosti. Zdaj pa prav nič ne kaže, da bi bil takšen zakon možen.« Videl sem, kaj bo z mano prihodnja leta. Mlajši častniki se bodo smejali: »Pravite, da je general Groower mrk in uraden, toda ali veste, da je letal za neko gejšo, ko je služil na Japonskem? Ja, izvele jo je naravnost iz javne hiše.« Ne, nikoli ne bodo zvedeli resnice.

Toda ta neprijetni občutek je izginil, ko sem opazoval izredno Hana-Ogino predstavo. Ko sem jo privrkat videl, sem bil užaljen, ker so smešili Amerikance in tedaj nisem mogel presediti njegove daru. Toda sedanjí vtis je bil drugačen, ker sem uvidel, da se moram celo proti svoji volji smežati njenim šalam na račun Amerikancev. Razlog je bil čisto preprost: pazljivo je opazovala moje obnašanje in zdaj ga je kratko malo karikirala. Kadar si je na odru prižgala cigareto, me je spretno posnemala, ko pa se je skušala približati madame Butterfly, je storila natanko tako, kot sem jo skušal jaz poljubiti na Biči-bašiju. Tako sem tokrat bolj kot kdorkoli izmed gledalcev užival v njenih šalah na račun Amerikancev.

Cim bolj se je bližala točka, v kateri je imela ona nastopiti, tem bolj pazljivo sem spremljal igro, ker se mi je zdelo, da bo zbadanje Amerikancev zasenčilo njeno japonsko igro. Toda motil sem se, zakaj njen ples samurajev je bil zdaj bolj sproščen in razbrzdani. Plesala je, kakor ne

bi mogla plesati nobena malko dekle, kot je Hana-Ogi imenovala deviške plesalke. Hana-Ogi je bila umetnica. Bolj kot ljubica ali žena je bila umetnica in zdaj je še vselej brila norce iz Amerikancev zato, ker je imela priložnost poučiti Amerikance iz neposredne bližine. Njen japonski klasični ples pa je bil izrazitejši zato, ker je spoznala tega Amerikanca, vendar zanjo ni bil predmet proučevanja, marveč ljubimec, ki se je obupno želel z njo oženiti. Doumel sem, kar mi je rekla prejšnjo noč. Zdaj je postala boljša Japonka.

Med odmorom sem hotel iti k njej, da bi jo objel in ji povedal, da bom, pa če bo milijon let zaprta v Takarazuki, ob njej pri slehernem plesu — vendar nikakor nisem mogel prodreti do garderobe.

Kaplar Sharkey: »Ti, prekleta Budova glava, pa ostani kar zunaj.«

Tako je ta zanos ugasnil. Ta velika in globoka vznesenost, ki me je prevzemala ob Hana-Oginem plesu, vznesenost, o kateri ni ona ničesar vedela, zakaj ko sem pred začetkom drugega dejanja sedel na svoje mesto, je stopil k meni vojni policaj in vprašal:

»Major Groower?«

»Prosim vas, pojdite ven.«

Zastor se še ni bil dvignil in tako Hana-Ogi ni videla, kdaj sem odšel, meni pa je bilo to ljubo, ker sem drhtel. Pomislil sem, da me namerava podpolkovnik Crafford poslati domov prej, kot je bilo prvotno rečeno, ko pa sem prišel viden in zagledal še dva vojna policaja s puško na rami, sem vprašal:

»Kaj se je zgodilo?«

D NEVN ENOVICE

Geografsko društvo, osek za znanstveno delo, priredi v sredo, 18. decembra ob 19.30 uri diskusijski večer o geografiji mest, ki bo v Geografskem inštitutu Univerze.

Kalikor plačaš — toliko dobiš! Če boš prvotno masno kremo, potem zahtevaj »ULTRAGIN« — šport kremo.

Vsaka drogerija, špecerija, zdravila, vsaka trgovina, ki prodaja milo za gospodinjstvo, prodaja tudi »FLEX«. Za čiščenje madežev samo »FLEX«.

Za povečanje in boljše rast trpljave uporabljajte priznani »Rimmet-tus« in kremo na kartonih, kar oboje imajo vse drogerije!

PREDAVANJA

V sredo, dne 18. decembra ob 12. uri bo predaval v okviru Ekonomskega inštituta LRS tov. dr. Ivo Vnaki, znanstveni sodelavec Ekonomskega inštituta LRS Hrvaške iz Zagreba, »O proračunu nacionalnega bogastva Jugoslavije«. Predavanje bo v letni dvorani Zavoda za gospodarsko planiranje LRS, Gregorčičeva 20. Vao, ki se za predavanje zanimalo, zlasti pa ekonomiste, vabimo, da se predavanju udeležijo.

Pedagoško društvo ter društva učiteljev in profesorjev srednjih in višjih strokovnih šol priredijo predavanje na I. gimnaziji v Vevčah, ulici št. 4, prvo nadstropje v petek, 20. decembra ob 20. uri. Predava dr. Milica Bregant o temi: Šolsko-reformna stremiljenja v svetu med obema vojnama.

Hortikulturno društvo vabi na predavanje J. Kregarja o daljših in krajših stadijolah, ki bo v četrtek, 19. decembra ob 20. uri v Balkonski dvorani Univerze (vhod s Trga revolucije). Predavanje spremljajo skioptične slike.

ČISTOČA V RIŠI S STALNO UPORABO

ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

ZAHVALA

Presunjeni od tako številnih izrazov sočustvovanja in zaskrbljenosti med boleznijo

dr. FERDA KOZAKA

se ob njegovi prerani smrti zahvaljujemo vsem, ki so reševali dragoceno življenje in mu lajšali trpljenje. Globoko zahvalo dolgujemo predstojniku Interne klinike prof. dr. Igorju Tavčarju, akademiku prof. dr. Božidarju Lavriču, predstojniku Onkološkega zavoda prof. dr. Leu Šavniku, direktorju dr. Tomažu Furlanu, rentgenologoma dr. Mirku Dimitroviču in dr. Gojmiru Klanjšku ter vsem zdravnikom, ki so sodelovali na posvetovanjih. Besede ne morejo izraziti vse zahvale za požrtvovalno prizadevanje prof. dr. Branku Volavšku. Posebno hvaležnost izrekamo docentu dr. Stanku Mahkoti in dr. Josipu Benigarju, predsedniku Sveta za zdravstvo OLO Ljubljana, hišnemu zdravniku sanatorija »Emone« sestram Vidi, Minki in Jelki in vsemu strežnemu osebju za vzorno pozornost.

Zahvaljujemo se predsedniku Mihi Marinku za prisrčne poslovilne besede pred hišo Ljudske skupščine. Hvaležni smo dr. Heliju Modicu, predsedniku Sveta za kulturo OLO Ljubljana, dr. Francetu Koblarju, rektorju AIU, Miletu Klopčiču, predsedniku Društva slovenskih književnikov, za občutene govore in Josipu Vidmarju, predsedniku Akademije za znanost in umetnost, za toplo slovo ob grobu.

Izrekamo vsem pevcem in godbam zahvalo za pretresljive žalostinke in JLA za spoštljivo počastitev pokojnega. V tolažbo nam je bila pietetja vseh, ki so ga spremlili v tolikšnem številu na zadnji poti, pokrili grob s prekrasnimi vencami in izrekli tako številne izraze sočutja.

NADA, žena; PRIMOŽ in GREGOR, sinova;
JUŠ in VLADO, brata.

»15. SEPTEMBER«

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA ANHOVO

VABI NA

SKLEPANJE POGODB

za dobavo PORTLAND CEMENTA v letu 1958

Sklepanje pogodb bo v Anhovem, za gradbena podjetja od 23. do 28. decembra 1957, za vse ostale kupce pa od 30. decembra 1957 do 10. januarja 1958.

4185

GLEDALISCA

DRAMA

Sreda, 18. decembra, ob 19.30: Višnjevi-Kreft: Optimistična tragedija. Abonma A. (Sedeži so tudi v prodaji.)

Četrtek, 19. decembra, ob 19.30: Višnjevi-Kreft: Optimistična tragedija. Abonma B. (Sedeži so še v prodaji.)

Petek, 20. decembra, ob 15. uri: Golia: »Jurček«. — Nastop Dedka Mrza. Zaključena predstava za osnovno šolo »Tone Tomšič«.

Sobota, 21. decembra, ob 15. uri: Golia: »Jurček«. — Nastop Dedka Mrza. Delno zaključena predstava za osnovno šolo Sostro in Izven.

Ob 19.30: Goodrich-Hackett: Dnevnik Ane Frank. Abonma C. (Sedeži so še v prodaji.)

Nedelja, 22. decembra, ob 11. uri: Golia: »Jurček«. — Nastop Dedka Mrza. Izven in za podeljele. (Vstopnice so že v prodaji.)

Premiera Shakespeareove »Ukročenje krmoglavke« je preložena zaradi obolcelosti tov. Borisa Kralja. Statisti pri »Optimistični tragediji« imajo predstavo danes 18. dec. in v četrtek, 19. dec. zvečer.

OPERA

Sreda, 18. decembra, ob 19.30: Giordano: »Andre Chénier«. Abonma red H. (Madelaine — Hilda Holzlova, Charles Gerard — S. Car) Četrtek, 19. decembra, ob 19.30: Balietni večer: Chopin: »Sinfida«, von Einem: Rondo o zlatem teletu, Rossini-Respihi: Fantastična prodajalca. Abonma red K. (Sedeži tudi v prodaji.)

Petek, 20. decembra, ob 19.30: M. Kogol: »Crne maske«. Abonma red G. (Vstopnice tudi v prodaji.)

Sobota, 21. decembra, ob 19.30: Giordano: »Andre Chénier«. Abonma red U. (Vstopnice tudi v prodaji.)

Nedelja, 22. decembra, ob 15. uri: Lindpainter: »Danina«. Izven in za podeljele. (Vstopnice v prodaji od srede, 18. dec. ob 17. ure dalje.)

Obveščilo opernih abonmentov reda Petek popoldanski in red G. iz tehničnih razlogov bo v petek, 20. dec. uprizarjena opera »Crne maske« zvečer ob 19.30 za abonente reda G. in ne popoldne za petkov popoldanski abonma, kakor je bilo prvotno določeno.

MESTNO GLEDALISCE

Ljubljana — Gledališča pasaja Sreda, 18. dec. ob 20. Evreinov: »Komedijska sreča«. Abonma red srede. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 20. dec. ob 20. Evreinov: »Komedijska sreča«. Abonma red Petek I. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 21. dec. ob 20. Nušič: »Dr. Izven«.

Nedelja, 22. dec. ob 15. K. Brenkova: Carobna palčica. Izven, Mladinska predstava. Ob 20. Evreinov: Komedijska sreča. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE Ljubljana — Mestni dom Sobota, 21. decembra ob 20. uri: A. Medved: »Za pravdo in srce«. Red D. zadnjič, vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 22. decembra ob 16. uri: Scheinpligova: »Okences«. (Zgodba profesorja Johenka) popoldanska predstava, Izven.

Nedelja, 22. decembra ob 20. uri: Nestroy: »Nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito«. Veseloliga z godbo in petjem, večerna predstava, Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-800.

EKSPERIMENTALNO GLEDALISCE Ljubljana — Križanke Četrtek, 19. dec. 1957 ob 20. uri: Cetrtrikov kulturni razgovori. Gustav Krklec: »O svojem delu«.

Vstopnice na razpisajo pri gledališki blaginji od 10-12 ure in 2 uri pred pričetkom razgovorov. Rezervacije na telefon 23-011.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALISCE MARIJANET Levtikov (Sentjakovski) trg št. 2 Četrtek, 19. dec. ob 17. uri: L. Novy-V. Tauber: »Moja in živali«.

Prodaja vstopnic na upravi Resljeva cesta 36, tel. 32-020 od 10-12 ure in pol ure pred pričetkom vsake predstave pri gledališki blaginji.

VESTI IZ KRANJA

KINO »STORZIC«: amer. barv. cinemascop film »Desiree«. Predstave ob 16.18 in 20. uri.

»SVOBODA«: franc. film »Frizer za dame«. Predstava ob 19. uri.

Z RUDA

KINO Italijanski film »V znamenju Venere«. Predstavi ob 17 in 20. uri.

VESTI 2 JESENIC

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah od 13 dec do 20. dec. dr. Mihael Sajovec.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »DELAJSKI DOM«: mehiški film »Prepovedan sad«.

CELJSKE VESTI

KINO »UNION«: amer. barvni cinemascop film »Vzhodno od raja«.

»METROPOL«: ameriški barvni film »Nismo mi angeli«.

Poročilo o gibanju prebivalstva v Celju od 20. novembra do 7. decembra 1957: Rodilo se je 29 dečkov in 34 deklic. Poročili so se: Leopold Kurmčnik, namestnik in Marta Obreza, namestnica, oba iz Celja. Janez Strmol, delavec in Karolina Kramer, trg. pomočnica, oba iz Celja. Maksimilijan Plevnik, brusilec in Ana Rojtn, elektrovarilarka, oba iz Celja. Jožef Bobnič, rudar in Stefanija Jezernik, delavka, oba iz Celja. Franc Tkalec, železničarski kretnik iz Tratne in Marija Sešerko, delavka iz Celja. Karol Kosem, poštni uslužbenec in Marija Vrabčič, otroška negovalka, oba iz Celja. Konrad Rojč, mizarjski pomočnik iz Celja in Marija Bogatin, šiviljska pomočnica iz Bodreža. Umrlj so: Ivan Tajnshek, poljedelec iz Podvrha, star 38 let. Franc Znidar, delavec iz Celja, star 79 let. Marija Mimik, gospodinja iz Vel. Pirešice, stara 79 let. Ana Kobale, poljska delavka iz Donške gore, stara 58 let. Stefka Imenšek, otrok iz Zg. Kostivnice, stara 16 dni. Ferdinand Uršič, soc. podpiranec iz Celja, star 75 let. Katarina Belaj, soc. podpiranka iz Predenice, stara 73 let.

V mestu Celju se je v času od 7. do 14. decembra rodilo 31 dečkov in 27 deklic. Poročili so se: Miroslav Maček, strojni ključavničar iz Celja in Ana Drame, uslužbenka iz Pustik: Robert Sordini, sofer in Ana Ahadič, namestnica, oba iz Celja; Stanislav Pesan, mizarjski pomočnik in Milena Kadnik, delavka, oba iz Celja; Anton Vuzem, poljski delavec iz Polé in Marija Pajmon, kuh. pomočnica iz Ljubljane; Franc Dimec, pastir iz Ostroznega pri Ponikvi in Uršula Zorin, šivilja iz Celja; Stanislav Sket, mizar, pomočnik in Ivanka Mayrovčič, pletilja, oba iz Celja; Maksimilijan Redko, elektrotehnik in Magda Lečnik, profesorica, oba iz Maribora; Karel Kramer, gradbeni tehnik in Silva Gajšek, namestnica, oba iz Celja; Alojz Sekorantja, priučeni klepar in Vida Grobin, poljska delavka, oba iz Bukovžlaka.

Umrlj so: Rupert Kumpfer, upokojenec iz Zg. Zreč, star 58 let; Jakob Rebou, kmetovalec iz Celja, star 85 let; Franc Voga, poštni upokojenec iz Celja, star 63 let; Alojzija Wohlmut, učiteljica glasbe iz Celja, stara 88 let; Ivan Fljavž, podpiranec soc. skrbstva iz Slov. Konjice, star 65 let.

Čestitka

Na kemičnem oddelku Tehniške fakultete je bil z odličnim uspehom diplomiran za inženirja kemije Ivan Ljimpel. Prišrčno čestitajo Vlado, Danica, Milica.

let; Erika Cviki, otrok iz Brdo nad Dobrno, stara 4 mesece, Ignac Gornjak, otrok iz Brezna, star 8 mesecev; Mihael Fljavž, posestnik iz Polene pri Sl. Konjicah, star 53 let; Alojz Stopinšek, upokojenec iz Lončarjevega dolca, star 80 let; Antonija Zagar, šolarica iz Biatnega vrha, stara 11 let.

IZ ŽALCA

KINO Italijanski film »Njihove zablode«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Sreda, 18. dec. 1957, lekarna »Studentica«, Gorkoga ulica 18.

Četrtek, 19. dec. 1957, lekarna »Centra«, Gosposka ulica 12.

SLOV. NARODNO GLEDALISCE Sreda, 18. dec. ob 19.30 uri: Kreft: »Celjski grofje«. Premiera in za premierski abonma.

Četrtek, 19. dec. ob 19.30 uri: Verda: »Aida«. Red LMS-I — Amneris: Dragica Sadnikova, Amonasro: Miro Gregorin.

KINO »UNION«: amer. barvni cinemascopski film »Trije novčiči v vodnjaku«.

»PARTIZAN«: amer. film »Obsojen«.

»UDARNIK«: angleški barvni film »Semenj želja«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALISCE PTUJ Sreda, 18. decembra ob 16. uri: K. Časule: »Veja v vetru«. Red LMS I.

Ob 20. uri: K. Časule: »Veja v vetru«. Red Sreda in Izven.

Četrtek, 19. decembra ob 16. uri: K. Časule: »Veja v vetru«. Red LMS II.

Sobota, 21. decembra ob 20. uri: E. Frelih: »Vrnil se je«. Izven.

Nedelja, 22. decembra, ob 16. uri: L. Vemul: »Kotovanje v Benetke«. Abonma in izven (gostovanje v Majšperku).

Okrajno gledališče Ptuj pripravlja v okviru tedna dedka Mrza mladinsko igrro v štirih dejanjih »Pastirček Peter in kraj Briljantine«. Premiera je predvidena za 23. dec. Igrro režira Mirko Cegnar kot gost iz Kranja. Nastopajo: Mirko Cegnar, Marinka Šolosi, Lojze Majšič, Danijel Sugman, Danica Senkinčeva, Vera Videčnikova, Mirko Cegnar in Marjan Radon. Obveščamo šole, društva prijateljev mladine, da lahko naroče zaključene predstave pri upravi Okrajnega gledališča v Ptuj — telefon 71.

KINO Jugoslovansko črno-bel film »Svet na Kažjariju«.

IZ ROGASKE SLATINE

KINO Italijanski film »Škoda, da je taka«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: bolgarski film »Pod jarmom«. Predstavi ob 17.30 in 20. uri.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, dne 18. decembra 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni sporod) — 8.30-9.40 Reklame 9.40-10.45 Naš jedilnik — 9.05 Pisarna (Sporod operne in solistične glasbe) — 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori (ponovitve) — 9.15 30 minut za ljubitelje narodnih in domačih napevov — 9.45 Hitri prsti — 10.10 Cherubini in Wienlowski — 11.00 »Ob Sredozemskem morju« (franc. italijanske in španske pesmi in popevke) — 11.35 Radijska šola za vsjo stopnjo (ponovitve) — Zvezd. Kuna-Ver: V prepadu Marjančica — 12.05 Mali koncert solistične glasbe — 12.30 Kmetijski nasveti — Adolf Sauperl: Obrezovanje mladega sadnega drevja — 12.40 Skladbe Benjaminja Ipavca — 13.15 Pesmi in ples narodov Jugoslavije — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitve) — Med trboveljskimi rudarji — 14.35 Noči poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabayna glasba, vmes reklame — 15.40 Pri klasičnih mojstrih — E. L. Moldi: Brodelom — 16.00 Koncert po želji — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Trije pevci — tri popevke — 17.40 »Zgodba o Eddyju Duchinu« (glasba stoimenskega filma) — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 2 skladbi za harfo — 18.30 Glasba narodov sveta — Po grškem polotoku — 18.50 Razgovor o mednarodnih vprašanjih — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Giacomo Puccini: Sestra Angelika — Gianni Schichi — 22.15 Zabavni pelemle — 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Odaja za tujino (prenos iz Beograda)

II. program 14.00 Odomski iz simfonij in koncertov — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila — 15.25-16.00 Lahka glasba

22.15-23.00 Nočni komorni koncert

DROBNI OGLASI

PODJETJE »VIBA-FILM« išče za potrebe umetniškega filma »Kala« mladšega moškega (od 20-25 let). Pogoj: svež, odpr, po možnosti svetel tip, srednje visoke postave. Zaželeno je vsaj relativna igralska izkušnja: sodelovanje na amaterskih odrih in podobno. Reflektanti naj se zglašajo na Zrinjskega ulici št. 8, soba 69, vsak dan od 18-20. ure. 4182

SPREMEMO ADMINISTRATIVNE MOCI za razna dela v računovodstvu in na drugih delovnih mestih. Pogoj — srednja šola in praksa ter po možnosti znanje stenografije in strojeписа. Plača po dogovoru. Ponudbe pošlati pod šifro »Dogovor — Ljubljana«. 4187

Na podlagi Temeljnega zakona o štipendijah in Pravil sklada za štipendije ObLO Ljubljana-Bežigrad razpisujemo

3 (tr.) štipendije

za študentke Višje šole za medicinske sestre. Prošnje je treba vložiti v 14 dneh po razpisu.

Komisija za štipendije pri ObLO Ljubljana-Bežigrad

KINO »UNION«

CINEMASCOPE

»PRINC VALIANT«

Tednik F. N. 50. Predstava ob 15. 17. 19 in 21. uri. Ob 10. uri je matineja istega filma. V glavni vlogi James Mason, Janet Leigh — Prodaja vstopnic od 9. do 11. ure in od 14. ure dalje.

KINO »KOMUNA«: poljski film »Kanal«. Tednik. Dinar na dinar. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri.

KINO »SLOGA«: mehiški film »Ne zanikam svoje preteklosti«. Tednik F. N. 50. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri.

KINO »VIČ«: franc. zabavni film »Julietta«. Tednik F. N. 50. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9.30-11 in od 14. ure dalje.

KINO »SOCA«: zaprtol MLADINSKI KINO LM. Kotnikova 9, brazilski film »Sinha Moca«. Predstavi dnevno ob 10 in 15. uri.

KINO »LITOSTROJ«: amer. barvni film »Nocoj bomo peli«. F. N. 48. Predstava ob 20. uri.

KINO »TRIGLAV«

»STRAH«

Tednik. V glavni vlogi: Joan Crawford, Jack Palance, Gloria Grahame. Predstave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

»V ZNAMENJU VENERE«

V glavni vlogi Sophia Loren, Vittorio de Sica. Predstave ob 15. 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

Pavlihova pratika 1958

je že naprodaj. Zahtevajte jo v trafikah in pri kolporterjih!

UDELEŽITE SE

XVIII. MEDNARODNEGA VZORČNEGA SEJMA V PLOVDIVU - BOLGARIJA

OD 14. DO 28. SEPTEMBRA 1958

• Važno trgovsko središče
• Sejmski prostor 380.000 m²

NA ZADNJEM SEJMU:

• 28 udeležencev držav • 750.000 obiskovalcev

POJASNILA:

• UPRAVA SEJMA PLOVDIV

• BOLGARSKA TRGOVINSKA ZBORNICA — Sofija, Bulevar Al. Stamboliski 11a

• VSA TRGOVINSKA PREDSTAVNOSTVA LR BOLGARIJE

3943

Znanje na dan

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Petkovškovo nabrežje 25

Poštni predal 42

Odrežite in nam pošlite

Drobne ZANIMIVOSTI

LE STO METROV STARTNE STEZE

V zahodnonemškem Frankfurtu so pokazali majhno letalo, ki ga je izdelala neka škotska letalska tovarna. Za vzlet in pristane potrebuje ta aparat komaj 100 m dolgo stezo. V njem je prostora za petnajst potnikov ali 2850 kg tovora, v sanitetni službi pa za devet bolnikov na nosilih in za štiri bolničarje. Letalo lahko pristane tudi na vodi, zaradi teh lastnosti pa je prikladno za vzdrževanje prometa na težko dostopnih krajih.

POTRES NEKJE NA KITAJSKEM

Seizmografi kalifornijske univerze so sporočili, da je bil pred dnevi snek na Kitajskem hud potres, ki je trajal cele štiri ure. Po moči je bil enak katastrofalnemu potresu, ki je leta 1906 popolnoma porušil milijonsko mesto San Francisco. Ta potres so zaznamovali tudi aparati italijanskega inštituta v Pratu, kjer so bila sunki tako hudi, da je fine instrumente vrglo iz tečajev.

ROTACIJA ZA BRAILLOVO ABECEDO

Neka angleška tovarna je izdelala rotacijski stroj, ki bo tiskal knjige za slepe. Znano je, da so doslej tiskali take knjige s posebnimi matricami, kar je bilo zelo počasno od rok. Nova rotacija tiska tekst po sistemu plic hkrati na obeh straneh, zmora pa 12.000 pol na uro, torej dela trikrat hitreje kot dosedanj tiskarski stroj za Braillovo pisavo.

Šestdeset centimetrov dolg in skoraj osem kilogramov težak je bil dojenček, ki se je pred dnevi rodil v kladenski porodnišnici blizu Prage. Otrok in mamica Marija Novotna sta zdrava. Na sliki: mali velikan v primerjavi z normalnim novorojenčkom, ki tehta okoli 3 in pol kilograma

DREVO, ki potuje

Mangrove rastejo na vseh obalah tropskih morij

Vzdolž floridske obale in na številnih otokih med Florido in Kubo raste eno najbolj čudnih dreves: mangrova. Gozdovi mangrov so kaj nenavadni. Sleherno drevo obkrožajo goste prepletene korenine, ki rastejo z debela ali z najnižjih vej naravnost v zemljo in na ta način trdno priklepajo drevo k tlom. Korenine teh dreves redno obliva plima, zato se nabere na njih precej ostrig. V mnogih krajih pravijo domačini, da »nabirajo ostrige z drevesja«.

Mangrove rastejo na vseh tropskih obalah od Antilov do Afrike ter v Indijskem in Tihem oceanu. Med drugo svetovno vojno so imele ameriške čete zaradi teh

korenin precej težav pri izkrcavanju na tihomorskih otokih, ker z amfibijskimi čolni pogosto niso mogle do obale.

Prav kot vse rastline iz te družine imajo tudi mangrove to prednost, da ostanejo žive, čeprav jih oplakuje morska voda. Tega druge rastline ne prenesejo, saj jih uniči celo dolgotrajnejša poplava sladke vode. Poplavljen mangrove so podobne mornarjem sredi gladine, ki navzlic obilici vode trpijo najhujšo žejo. Tudi mangrove so namreč vedno žejne sladke vode, ki jo potrebujejo za življenje. Morske vode zaradi soli ne morejo vsrkavati, zato se to čudno drevo ščiti pred sušo podobno kot puščavske rastline. Lepo zeleno listje pokriva vosku podobna plast.

Razen tega imajo mangrove še drugo lastnost. Namesto plodov s semenom, ki ohranja vrsto, tako rekoč »rodijo« živje rastline, in sicer po 300 na leto. Iz levega rumenega cveta se razvije hrški podoben plod, v katerem vzklije seme. Medtem ko seme klije, ostane plod na drevesu. Nova rastlina se oblikuje na vejah svoje »materice«. Ko je dolga kakih 30 cm ter ima že korenine in debelece, se loči od »rojstnega drevesa«. Nekatere rastline poženejo korenine v bližini matere, večino pa jih odnesejo valovi drugam. V vetru in tokovih plavajo te rastline, dokler ne pridejo na plitko mesto, kjer začno naglo rasti. Na zahodno-

afriških obalah so ugotovili, da male mangrove zrastejo v 24 urah tudi za 60 cm.

Zaradi nagle rasti so se te rastline udomačile malone na vseh obalah toplih morij. Mangrove so koristne, ker imajo skorji mnogo tanina. Po starem izročilu so Arabci že v trinajestem stoletju strožili s to skorjo živalske kože. Zdaj pridobivajo iz mangrov tanin na Madagaskarju in Borneu ter v Indiji in Panami.

V okviru perutninske razstave v londonski »Olympiji« so pridelili v propagandne namene tudi tekmovalce v skubenu kokuši in rac. Posnetek kaže 21-letno zmagovalko, okoli katere je perje kar frčalo, tako naglo ji je šlo delo od rok

Radarska zaščita

Zahodnonemški inštitut za varnost v zračnem prometu je planiral že v začetku letošnjega leta varnostne pasove za letalski promet s tremi radarskimi krogi, ki so povezani med seboj. Gradbeno tehnična dela so se že začela, za severno področje gradijo južno od Hannovera veliko radarsko postajo »Deisterhoehe«. S polmerom 220 km in akcijsko višino 15.000 metrov bo ta postaja obsegala ves prostor do severne državne meje.

Središče srednjega kroga je radarska postaja jugozahodno od Frankfurta. Ta pas obsega pokrajino do belgijske, francoske in luksemburške meje. Južna radarska postaja je pri Münchenu in sega do Švice in Avstrije.

Vse te radarske postaje so zgrajene na 19 m visokih železobetonskih stebrih. Radarska kosa je visoka 7, široka pa 4,5 m in tehta 27 ton.

Madžarski motorni vlaki

Iz Madžarske uvažajo motorne vlake več evropskih, azijskih in južnoameriških dežel. Nedavno je prešla madžarska tovarna takšno naročilo tudi iz Burme. Vsi motorji bodo v tem vlaku pod tlemi, kar je tehnična novost pri konstrukciji vagonov. Kompozicijo bodo sestavljali po štirje vagoni s skupno 214 sedeži za potnike. Predvidena je tudi posebna izolacija, ki bo preprečevala vdor vlažne tropske vročine v vagon.

OTOK RESUJE

Britanski mornariški kapitan Jones, ki že nad trideset let plove po morju med Britanskim otočjem in Novo Zelandijo, uči zdaj prebivalce tihomorskega otoka Pitcairn, kako bodo rešili svoj otok, da se ne bo potopil. Pitcairn je eno izmed številnih pristanšč, kjer se kapitan Jones redno ustavlja na svoji poti čez ocean. Že pred leti je opazil tisto, kar je povsem ušlo očem otočanov: otok je začel zlasti na vzhodni strani drseti v morje.

Kapitan Jones meni, da je prišlo do te erozije zato, ker hodijo po otoku na pol divje koze, ki uničujejo mlado rastlinje.

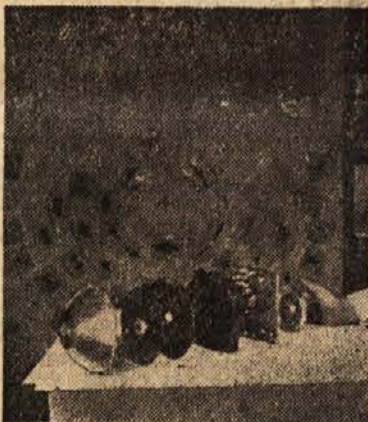
Otočani ne pobijajo teh koz in ne jedo njihovega mesa. Seveda jih tudi ne molzejo. Jones trdi, da bi se otočani iznebili raznih nevšečnosti, če bi se rešili koz. Dolgo jih je prepričeval, navsezadnje pa jih je pridobil za svoj načrt.

Pred petimi leti je pripeljal svojo ladjo na otok nekaj tisoč drevesnih sadik. Otočani so jih posadili, Jones pa je potlej vsakokrat pripeljal nove gozdne sadike. Ščasoma je ugotovil, da raste drevje na tem otoku trikrat hitreje kot na Novi Zelandiji. Drevje je zavarovano pred kozami, vsak mladi prebivalec otoka pa je vzel po eno drevesce v osebno varstvo.

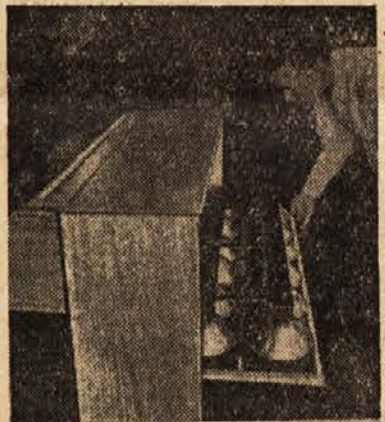
Pitcairn je osamljen otok sredi Tihega oceana. Proti koncu osemnajstega stoletja so se prvi

naselili na njem uporniki z Buntija. Navzlic modernemu času imajo otočani le skromne zveze z zunanjim svetom.

Orgle igrajo po slikah

Električne orgle, ki jih kaže desna slika, spreminjajo sledove zvočnih valov in oddajajo glasbo skoraj na isti način, kot aparati reproducirajo melodije in glasove zvočnega filmskega traku. V zadnjem delu teh orgel je dvanaest skupin zvočnih generatorjev, ki jih pokrivajo aluminijasti klobuki. Sestavne dele enega teh zvočnih generatorjev kaže levi posnetek. — In kako deluje ta novost? Ko igralec pritisne na eno izmed orgelskih tipk, pošlje električna ampula svetlobni žarek skozi skupino leč. Vsaka izmed teh leč proizvaja poseben orgelski ton. Svetlobni žarek nadaljuje pot skozi posnetek motiva, sestavljenega iz zvočnih valov, in končno doseže fotoelektrično celico, ki spremeni motiv v ustrezen ton. Nekaj teh »zvočnih« slik je razporejenih na steni (leva slika) za sestavnimi deli zvočnega generatorja

PREIZKUSILI SO UMETNO SRCE

Po poročilih moskovskega radia so pri operaciji 11-letnega dečka uspešno uporabili umetno srce. Direktor znanstveno-raziskovalnega inštituta za proučevanje kirurških aparatov dr. Ananov je izjavil, da so to umetno srce izdelali v njegovem inštitutu.

Aparat so dvakrat uporabili na istem pacientu, dečka s prirojeno srčno napako je operiral

kirurg Višnjevski. Dr. Ananov je izjavil, da aparat dejansko posnema kontrakcije pravega srca in deluje avtomatično, prav tako pa ga je mogoče poganjati z roko. Po operaciji so aparat uporabili tudi za to, da so dečka vrnil v življenje.

Smola

V prodajalni nekega milanškega urarja in zlatarja je bilo polno ljudi. Tat je izmaknil iz vitrine žepno uro. Pa ni prišel daleč, zakaj nenadoma je ura zazvonila. V naglici je bil tat pograbljen navito žepno budilko.

DOBRU TO

HLADNOKRVNOST

Angleški politik Lloyd George je stopil v trambajski voz. Ker so se mu šipe na naočnikih orosile, je snel očala, jih obrisal in jih položil na sedež nasproti.

Prav takrat se je trambaj spet ustavil. Medtem ko si je Lloyd George brisal oči, je obilna gospa naglo sedla z vso težo na tisti sedež. Skoraj isti trenutek je spet skočila in zaplala.

»Pomirite se, gospa,« ji je rekel Lloyd George. »Moji naočniki so videli že večje reči...«

»MOJ ČAS JE MIMO«

Kmalu po prvi svetovni vojni je Bora Stanković, ki je v »Kostanu« ovekovečil svoje hrepenenje po mladosti, neodločno stal na uličnem vogalu. Mimo je prišel prijatelj in ga poprosil, kako se kaj ima.

»Zanič, postaral sem se,« je odgovoril Bora.

»Kako postaral? Saj si videti mlajši kot kdajkoli, ga je tolažil prijatelj.

»Zanič, ti pravi,« je ponovil Bora. »Glej, v žepu imam pet sto dinarjev, ki žena ne ve zanje, ura je sedem zvečer, kaparne so polne ljudi, godba igra neposposod in pesem odmena, jaz bi pa najraje šel domov. Moj čas je mimo...«

DEKLICA JE IZGINILA

Skrivnostni mož jo je odnesel štiporamo

All bo opičlj mladič že znal jesti banano? — Posnetek kaže eno izmed mladih opič, ki jih imajo Američani v laboratoriju, kjer ugotavljajo vpliv »vsemirskih« razmer na živalske organizme, kar naj bi jim dalo približno predstavbo o tem, kaj čaka prvega človeškega potnika po vesolju.

Eskadra osmih izvidniških letal ter množica prostovoljcev in številni detektivni krajeve in zvezne policije iščejo sedemletno Marie Ridolph, ki je pred dnevi izginila iz Sycomora v čičaški okolici. Zgodilo se je takole:

Deklica Marie se je igrala z

vrstnico Kathie Sigmund v parku blizu domače hiše. V njuni bližini je bilo več skupin dečkon, ki so se lovili po grmovju. Nicky Donovan, ki mu je enajst let, je policijskemu predstojniku opisal, kako je izginila mala Marie.

»K punčkama je prišel lepo oblečen mož. Slišal sem ga, kako jima je rekel, da ima otroke zelo rad in da upa, da bo tudi njegova žena kmalu dobila lepega otročka. Mali Marie je prigovarjal, naj mu sede na ramena, da jo bo nosil.«

Kmalu potem je Nicky videl dekletce na ramenih neznanega mladega moža. Smejala se je in bila vsa srečna. Njena prijateljica Kathie je stekla domov po celuloidno punčko, ker je mladi gospod obljubil, da jo nesel na ramenih tudi njo, če mu bo pokazala svojo igračo.

Potem je za Marie izginila sleherna sled. Dekletce je bilo baje

zelo lepo. Ko se je začelo mračiti, je mati klicala svojo Marie, pa so drugi otroci povedali, da je odšla z nekim gospodom.

Mati je takoj poklicala policijo, ker je slutila, da gre ali za ugrabitev ali pa za sadistični zločin. Policija je napela vse sile, vendar njeno prizadevanje nazlo podpiri številnih prostovoljcev še ni dalo rezultata. Detektivni zveznega preiskovalnega urada se bojijo, da bodo prej ali slej našli le iznakaženo trupelce nesrečne sedemletne deklice.

Hrabri učenci

Stirje učenci četrtega razreda osnovne šole v angleškem Launcestonu so opazili na poti domov, da se vali skozi okno neke hiše dim in da vmes sikajo plameni. Eden izmed dečkov je stopil na sedež svojega kolesa in odprl okno. Dečki so slišali, da nekdo v sobi joka. Vdrli so v hišo in našli dvojce otrok. Takoj so ju spravili ven, ker so plameni že obilovali posteljo, potem so obvestili gasilce, ki so pogasili požar. Naslednjega dne so prišli učenci v šolo kot po navadi. Njihov učitelj je zvedel za junaško dejanja šele od nekega novinarja, ki je prišel vprašat, kako se je vse skupaj zgodilo, ker je želel javno pohvaliti njihovo dejanje.

Aparat za gluhe pse

V Ameriki so ljubitelji psov iznašli poseben aparat proti pasji gluhosti. Aparat vstavijo naglušnemu psu v ušesa, vendar ga težko prenese. Kar naprej se praska in stresa z glavo, hkrati pa postane živčen in popadljiv.

NAROČILNICA

Podpisani

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico«, »Ljubljanski dnevnik«, in prosim, da mi jo začnete z _____ redno pošiljati (neustrezno prečrtajte).

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum

Podpis

Odrežite to nam pošljite